

Avans Hogeschool

Maatschappelijk Werk en Dienstverlening Breda

Beperkte opleidingsbeoordeling

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening (MWD) van Avans Hogeschool te Breda. De opleiding MWD maakt samen met de opleidingen Culturele en Maatschappelijke Vorming (CMV) en Sociaal Pedagogische Hulpverlening (SPH) deel uit van de Academie voor Sociale Studies Breda (ASB). ASB verzorgt in Breda de voltijdopleiding MWD en in Breda en Den Bosch de deeltijdvariant van deze opleiding.

De beoordeling is uitgevoerd door een visitatiepanel dat door NQA in opdracht van Avans en in overleg met de opleiding is samengesteld. Het panel is voorafgaand aan de visitatie goedgekeurd door de NVAO.

Onder verantwoordelijkheid van Avans Hogeschool wordt te Den Bosch ook een voltijdopleiding MWD uitgevoerd. Deze opleiding maakt deel uit van de Academie voor Sociale Studies 's-Hertogenbosch (ASH). De voltijdopleiding MWD in Den Bosch wordt apart, maar wel door hetzelfde NQA-panel, gevisiteerd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Het is opgesteld conform het *Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling* van de NVAO (22 november 2011) en het *NQA Protocol 2013 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 1 en 2 oktober 2013. Het visitatiepanel bestond uit:
Mevrouw K. Kleine (voorzitter, domeindeskundige)
De heer drs. J. Loovers (domeindeskundige)
Mevrouw M.A. Verharen MLC (domeindeskundige)
Mevrouw M.M. Heesters (studentlid)

Mevrouw H.G. Burgler-Feenstra, auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel.

Bij de aanvraag werd door de instelling een kritische reflectie aangeboden die naar vorm en inhoud voldeed aan de eisen van het desbetreffende beoordelingskader van de NVAO en aan de eisen van het *NQA Protocol 2013*.

Het panel heeft de kritische reflectie bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. Het visitatiepanel heeft alleen de locatie Breda bezocht, maar beschikt over voldoende informatie om ook de locatie Den Bosch (Onderwijsboulevard) te kunnen beoordelen. De visitatie is uitgevoerd conform de in het *NQA Protocol 2013* beschreven procedure. Het visitatiepanel heeft een extra gesprek gevoerd met begeleiders en beoordelaars over het afstudeerwerk van twee studenten en heeft de steekproef van afstudeerwerk uitgebreid met het werk van tien extra studenten.

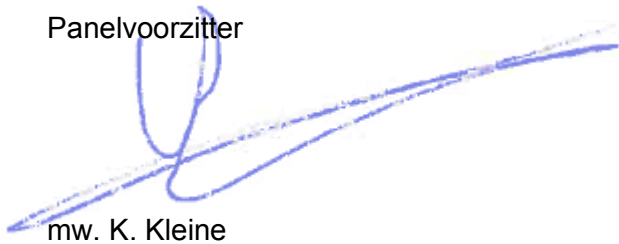
De opleiding heeft zowel voor studenten als docenten het open spreekuur aangekondigd, maar hiervan is geen gebruik gemaakt.

De kritische reflectie en alle overige (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie hebben het visitatiepanel in staat gesteld om tot een weloverwogen oordeel te komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

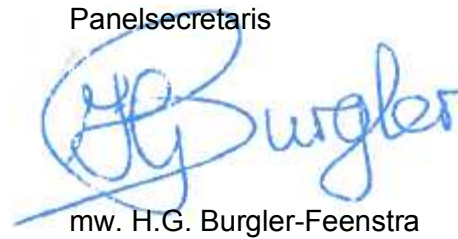
Utrecht, 19 december 2013

Panelvoorzitter



mw. K. Kleine

Panelsecretaris



mw. H.G. Burgler-Feenstra

Samenvatting

Avans Hogeschool in Breda verzorgt de voltijdopleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening (MWD). In Breda en Den Bosch kun je deze opleiding ook in deeltijd volgen. De voltijd- en de deeltijdopleiding maken deel uit van de Academie voor Sociale Studies Breda. Bij deze Academie horen ook de opleidingen Culturele en Maatschappelijke Vorming (CMV) en Sociaal Pedagogische Hulpverlening (SPH). Alle studenten van de Academie voor Sociale Studies volgen in het eerste studiejaar twee identieke onderwijsmodules. Daardoor kun je nog vrij makkelijk naar een andere opleiding overstappen, mocht je eerste keuze verkeerd zijn. Studenten met een verwant mbo-4 diploma kunnen zich laten adviseren over een versneld studietraject.

Bij de voltijdopleiding staan in 2013 ongeveer 480 studenten ingeschreven. Bij de deeltijdopleiding in Breda zijn dat er ruim 90 en in Den Bosch ongeveer 70. De MWD-opleiding wordt door 27 docenten verzorgd. De Academie voor Sociale Studies Breda (ASB) heeft voor de drie bacheloropleidingen 87 docenten in dienst, waarvan 27 met 22,7 fte deel uitmaken van het MWD-team.

Op 1 en 2 oktober 2013 is de opleiding door een visitatiepanel beoordeeld. Op grond van alle verkregen informatie beoordeelt het panel de opleiding, voltijd en deeltijd op de locatie Breda en wat betreft de deeltijdopleiding op de locatie Den Bosch met een **voldoende**.

Standaard 1, Beoogde eindkwalificaties

Wie afstudeert aan de MWD-opleiding ontvangt de graad Bachelor of Social Work. Als maatschappelijk werker beheers je dan 28 landelijk vastgestelde eindkwalificaties of competenties. Samengevat kun je als beginnend maatschappelijk werker met cliënten werken, ben je geschoold in samenwerken, kun je een bijdrage leveren aan het functioneren van een instelling en aan de ontwikkeling van het beroep en heb je de houding om jezelf in het beroep te blijven bijscholen. Vanaf 2010-2011 bestaat bij de opleiding de mogelijkheid om te specialiseren in het landelijk erkende profiel Jeugdzorgwerk.

De voltijd en deeltijd MWD-opleidingen van Avans Breda volgen de landelijke ontwikkelingen en kiezen daarbinnen voor het motto 'vakmanschap met bezieling'. Samen met de opleidingen CMV en SPH wil MWD zich ook profileren met onder andere een brede sociaal agogische oriëntatie en het ontwikkelen van een kritisch normatieve houding. De gekozen profilering is naar de mening van het panel veelomvattend en zou concreter uitgewerkt moeten worden om het specifieke, eigen karakter van deze opleiding te kunnen aantonen.

Het visitatiepanel beoordeelt standaard 1 als **voldoende**.

Standaard 2, Onderwijsleeromgeving

De opleiding werkt de beoogde competenties uit in een ASB-breed opleidingskader en een eigen leerplanschema, die de basis zijn voor de inhoud van het onderwijs. Vanaf 2011 is een vernieuwd curriculum ingevoerd in de jaren 1 en 2. De jaren 3 en 4 zullen nog volgen. Met de vernieuwing heeft de opleiding het onderwijs praktijkgericht gemaakt, doordat studenten vanaf jaar 1 met een grote mate van zelfstandigheid aan reële praktijkopdrachten werken. Dit heet het taakgestuurde onderwijs. Daarnaast is er ook zogenaamd leerstofgestuurd onderwijs. Hier verwerven de studenten de nodige vakmatige kennis en worden ze getraind in vaardigheden en MWD-methodieken. De opleiding geeft internationalisering en onderzoeksvaardigheden in het vernieuwde curriculum meer aandacht dan in het bestaande curriculum. Het visitatiepanel beoordeelt dat positief. Een belangrijke praktijkcomponent van de opleiding is de jaarstage in het derde studiejaar. In jaar 4 kan de student naar keuze zijn kennis en vaardigheden verdiepen of verbreden door het volgen van een minor. Deeltijdstudenten verwerven hun vaardigheden door het uitvoeren van opdrachten in de eigen werkomgeving.

Studenten worden over het onderwijs geïnformeerd via de blokboeken, die in de elektronische leeromgeving Blackboard beschikbaar zijn. In de blokboeken vindt de student de leerdoelen en beoordelingscriteria, maar ook het 'spoorboekje' voor wat er allemaal in een blok moet gebeuren. Avans-breed wordt het zoeken van informatie en het met elkaar studeren ondersteund door Xplora. Xplora is als werkruimte en mediatheek in alle Avans-gebouwen te vinden.

De opleiding werkt met betrokken docenten, die met hun expertise de inhoud van het curriculum dekken en studenten zijn tevreden over de kwaliteit van hun docenten. Wel ziet het panel dat er een behoorlijke werkdruk is. De opleiding is naast de curriculumvernieuwing ook bezig met een organisatieverandering en er zijn veranderingen in de samenleving die gevolgen hebben voor het beroep van maatschappelijk werker.

Het panel heeft vastgesteld dat er goede faciliteiten zijn en dat de beoogde competenties met het onderwijsprogramma gerealiseerd kunnen worden. Het curriculum is inhoudelijk relevant en de opleiding volgt de veranderingen in het werkveld. Dit geldt zowel voor de voltijd- als de deeltijdopleiding. In de landelijke studentenenquête 2012 (NSE) geven de studenten hoge gemiddelde scores voor de algemene waardering van de opleiding, ondanks dat ze minder tevreden zijn over de snelheid waarmee roosters en wijzigingen worden bekend gemaakt.

Het panel adviseert de opleiding om de MWD-competenties in de documenten en het studiemateriaal concreter dan nu toe te lichten en om de eigen profilering in het onderwijs een duidelijker plaats te geven.

Het visitatiepanel beoordeelt standaard 2 als **voldoende**.

Standaard 3, Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding heeft een onderbouwd en uitgewerkt toetsbeleid. De toetsen passen bij het gegeven onderwijs en variëren van schriftelijke tentamens tot assessments en projectverslagen. Het toetsysteem stelt naar de mening van het panel de studenten in staat om aan te tonen dat ze als beginnend beroepsbeoefenaar de arbeidsmarkt betreden. Een actieve examen- en toetscommissie bewaken de kwaliteit van de toetsen en docenten zijn geschoold om goede toetsen te kunnen maken.

Voltijdstudenten studeren af met een groepsproject in opdracht van het werkveld en een individuele meesterproef waarvoor zij een artikel moeten schrijven. Deeltijdstudenten voeren individueel een onderzoek uit of werken aan een innovatie in het beroep. Het panel heeft van een grote steekproef van studenten het afstudeerwerk beoordeeld en komt tot de conclusie dat dit werk over het algemeen van voldoende hbo-bachelorniveau is.

Werkveldvertegenwoordigers zijn tevreden over de afstudeerproducten en afgestudeerden komen, zoals uit de hbo-monitor 2012 blijkt, over het algemeen goed aan het werk.

Het panel vindt de verschillen tussen het afstuderen van de voltijd- en deeltijdstudenten groot en niet volledig verklaarbaar. Bij de voltijdopleiding vindt het panel de toegestane groepsgrootte van vier tot zes studenten bij het afstudeerproject risicovol, in verband met meeliften. Voor beide opleidingsvarianten adviseert het panel om het afstuderen kritisch onder de loep te nemen en de gekozen beoordelingscriteria transparant te verantwoorden.

Het visitatiepanel beoordeelt standaard 3 als **voldoende**.

Inhoudsopgave

1	Basisgegevens van de opleiding	11
2	Beoordeling	13
	Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties	13
	Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	16
	Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde resultaten	27
3	Eindoordeel over de opleiding	35
4	Aanbevelingen	37
5	Bijlagen	39
	Bijlage 1 Eindkwalificaties van de opleiding	41
	Bijlage 2 Overzicht opleidingsprogramma	43
	Bijlage 3 Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris	49
	Bijlage 4 Bezoekprogramma	55
	Bijlage 5 Bestudeerde documenten	57
	Bijlage 6 Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	61
	Bijlage 7 Verklaring van volledigheid en correctheid	63

1 Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

1. Naam opleiding in CROHO	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening
2. Registratienummer opleiding in CROHO	34616
3. Oriëntatie en niveau	Hbo-bachelor
4. Aantal studiepunten	240
5. Afstudeerrichting(en)	Profiel Jeugdzorgwerk (tijdens de visitatie nog niet gerealiseerd)
6. Varianten	Voltijd/deeltijd
7. Locatie	Breda voltijd, Breda en Den Bosch deeltijd
8. Jaar vorige visitatie en datum besluit NVAO	Vorige visitatie: 2006 (deeltijd), 2007 (voltijd) Besluit NVAO: 14-1-2009
9. Code of conduct	Is getekend

Administratieve gegevens van de instelling

10. Naam instelling	Avans Hogeschool
11. Status instelling	Bekostigd
12. Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief

Kwantitatieve gegevens over de opleiding

<i>Kwantitatieve instroom -, doorstroom en uitstroomgegevens van de opleiding</i>						
Totaal aantal instromers						
Cohort	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Breda Voltijd	116	99	101	141	158	178
Breda Deeltijd	28	30	41	41	24	28
Den Bosch Deeltijd	23	29	24	30	26	28
Totaal aantal ingeschreven studenten						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Breda Voltijd	332	318	344	393	434	483
Breda Deeltijd	90	90	93	99	98	92
Den Bosch Deeltijd	63	75	71	81	69	71

Uitval uit het eerste jaar¹						
Cohort	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Breda voltijd	39%	51%	23%	37%	37%	34%
Breda deeltijd	29%	38%	33%	27%	24%	42%
Den Bosch deeltijd	21%	29%	24%	38%	37%	43%
Uitval uit de bachelor						
Cohort	2009	2010	2011 ²			
Breda voltijd	18%	19%	3%			
Breda deeltijd	7%	20%	17%			
Den Bosch deeltijd	31%	25%	18%			

¹ Percentages zijn inclusief switchers binnen de academie

² Dit cohort moet het bindende studie advies nog ontvangen voor 1 september 2013

Rendement						
Cohort	2005	2006	2007	2008³		
Breda voltijd	67%	74%	86%	N.b.		
Breda deeltijd	75%	80%	79%	N.b.		
Den Bosch deeltijd	82%	87%	71%	N.b.		

Docentkwaliteit						
	MA	PhD				
ASB docenten	59%	2%				
MWD-team	70%	0%				

Student-docentratio⁴						
Breda voltijd	1:27					
Breda deeltijd	1:27					
Den Bosch deeltijd	1:27					

Contacttijd en zelfstudie per week, studiejaar 2012-2013					
VOLTIJD	Contact docent	Werken in groep	Zelfstudie		Totaal Klokuren
Jaar 1 regulier	13	11	16		40
Jaar 1 verkort	11	10	19		40
Jaar 2	11	16	13		40
Jaar 3	2	0	38		40
Jaar 4	9	16	15		40
DEELTIJD	Contact docent	Werken in groep	Zelfstudie	BPV	Totaal Klokuren
Jaar 1 regulier	9	5	17	9	40
Jaar 1 verkort	8	0	14	18	40
Jaar 2	8	0	14	18	40
Jaar 3	8	0	14	18	40
Jaar 4	6	0	16	18	40

³ Niet bekend, omdat bij dit cohort nog geen sprake is van nominale studieduur plus 1 jaar

⁴ Bovenstaande ratio is exclusief onderzoekstaken, promoveren en staftaken ondernemerscentrum en dergelijke. Op basis van het totaal onderwijzend personeel komen we op een FTE:student verhouding van 1:25.

2 Beoordeling

Het visitatiepanel beschrijft hieronder per standaard van het NVAO beoordelingskader de bevindingen, overwegingen en conclusies. Het eindoordeel over de opleiding volgt in hoofdstuk 3.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

De eindkwalificaties van de opleiding MWD zijn gelijk aan de MWD-competenties die in 2009 zijn vastgesteld in het landelijk opleidingsoverleg MWD (*Herkenbaar en Toekomstgericht, Landelijk opleidingsprofiel voor de HBO bacheloropleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening, oktober 2009*). Eén van de hogeschooldocenten uit het MWD-team neemt deel aan het landelijk opleidingsoverleg en zorgt ervoor dat landelijke ontwikkelingen op de interne agenda komen te staan.

De MWD-competenties corresponderen met de sociaal agogische kwalificaties zoals geformuleerd in *Vele takken, één stam, november 2008*, die ook gelden voor de opleidingen CMV en SPH. Zo ontstaat voor de MWD-competenties een dubbele verantwoording. Ze zijn enerzijds verankerd in bredere landelijke afspraken binnen het sociaal agogische domein, anderzijds in specifieke, eveneens landelijk gemaakte afspraken over de startbekwaamheid van de MWD-professional. De MWD-competenties zijn geordend in drie sociaal agogische taakgebieden of segmenten en zes MWD-specifieke kerntaken:

- Hulpverleners aan en ten behoeve van cliënten
 - Werken met en namens cliënten
 - Werken voor cliënten en potentiële cliënten
- Werken in en vanuit een organisatie
 - Werken in de eigen instelling of organisatie
 - Werken in externe samenwerkingsverbanden
- Professionaliseren
 - Zichzelf ontwikkelen in het beroep
 - Bijdragen aan de ontwikkeling van het beroep

Elk van de zes kerntaken is in het opleidingsprofiel uitgewerkt in MWD-competenties, 28 in totaal (zie bijlage 1).

Het opleidingsprofiel is tot stand gekomen in samenspraak met de Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers. Zo is ervoor gezorgd dat de opleiding aansluit bij het gewenste beroepsprofiel. Bij de ontwikkeling van het opleidingsprofiel is rekening gehouden met internationaal erkende standpunten over het maatschappelijk werk, zoals verwoord in het internationale *Mission statement social work* en de *Global Standards for the Education and Training of the Social Work Profession*.

Vanaf studiejaar 2010-2011 kunnen studenten MWD en SPH zich specialiseren in het uitstroomprofiel Jeugdzorgwerk. De opleiding volgt hierbij het landelijk vastgestelde profiel. (*MWD Breda, Beleidsnota supplement Jeugdzorgwerker, 12-06-2013*). Tijdens de visitatie maakten nog geen MWD-studenten gebruik van deze keuzemogelijkheid.

Het niveau van de landelijk vastgestelde eindkwalificaties is gebaseerd op de niveauomschrijving in de Dublin descriptor. Een aantal voorbeelden van de manier waarop het bachelorniveau wordt gekarakteriseerd:

- Een beginnend maatschappelijk werker heeft het vermogen om methodisch reflectief te handelen, gebaseerd op kennis van, inzicht in en ervaring met beproefde methoden. De maatschappelijk werker is in staat om op basis van praktijkervaring en praktijkonderzoek een methodische benadering te kiezen en te verantwoorden.
- Een beginnend maatschappelijk werker heeft het vermogen om overwegingen, bevindingen en resultaten mondeling en schriftelijk voor het voetlicht te brengen aan leken (cliënten), de organisatie en professionals.

De opleiding heeft uit didactische overwegingen het te bereiken bachelorniveau verdeeld in vier categorieën. Studenten ontwikkelen hun competenties van eenvoudig tot complex in vier stappen (A tot en met D). De mate van beroepsontwikkeling en zelfstandigheid loopt op naar het eind van de opleiding. Het bachelorniveau D van de opleiding correspondeert met het landelijk gedefinieerde niveau 3-4. Meer over de niveauopbouw bij standaard 2. De afgestudeerde ontvangt de graad Bachelor of Social Work.

Vanaf september 2010 vormt de set van competenties uit het landelijke opleidingsprofiel de basis voor het MWD-curriculum. In het landelijke opleidingsprofiel is een Body of Knowledge and Skills gedefinieerd (BoKS / kennis, vaardigheden en methoden), die de opleiding hanteert om de juiste inhoud aan het opleidingsprogramma te geven. Kennisgebieden zijn bijvoorbeeld agogiek, ethiek of recht. Voorbeelden van methoden zijn netwerkbenadering of materiële hulpverlening. De opleiding bespreekt landelijke ontwikkelingen en de reactie daarop in de eigen werkveldadviesraad en in de ASB-overkoepelende strategische werkveldadviesraad. Het visitatiepanel heeft in de verslagen van de werkveldadviesraad gezien dat de landelijke eindkwalificaties daar zijn geaccordeerd.

Het *Opleidingskader ASB 2012-2015* en *Het Leerplanschema MWD, januari 2013* vormen de brug van de eindkwalificaties naar het onderwijsprogramma. Hierin verantwoordt de opleiding de uitwerking van de eindkwalificaties in inhoud en vorm van de verschillende programmaonderdelen. Als tussenstap worden jaardoelen voor elk van de drie taakgebieden geformuleerd.

De jaardoelen worden per onderwijsblok geconcretiseerd in onder andere beroepstaken, beroepsproducten, kennis en vaardigheden van de maatschappelijk werker. Het leerplanschema is het fundament onder het curriculum.

Het motto van de MWD-opleiding is 'Vakmanschap met Bezieling' en binnen dit motto typeert de opleiding de maatschappelijk werker met termen als 'kritisch reflecterend', 'breed methodisch toegerust', 'vermogen tot ethische afwegingen', 'open basishouding' (*Vakmanschap met bezieling, juni 2013*). In de ASB-brede profilering wordt gesproken over een brede sociaal agogische en een kritisch normatieve oriëntatie, als ook het vermogen om steeds de context te betrekken in hulpverleningssituaties. De ASB-brede en MWD-specifieke profielpunten bestrijken ieder op zich een breed gebied en zijn volgens het panel in de documenten nog niet concreet genoeg uitgewerkt. Het panel heeft tijdens de visitatie gevraagd naar de profilering en ook toen geen scherp beeld gekregen van de concrete betekenis en uitwerking ervan in het onderwijs.

Overwegingen en conclusie

De opleiding beoogt eindkwalificaties te bereiken die wat betreft inhoud en niveau passend zijn voor de Bachelor of Social Work. Deze eindkwalificaties zijn vervat in 28 landelijk vastgestelde MWD-competenties en geordend in zes MWD-kerntaken. Vanaf 2010-2011 kunnen studenten zich specialiseren in het eveneens landelijk vastgestelde profiel Jeugdzorgwerk. Een docent uit het MWD-team neemt deel aan het landelijk opleidingsoverleg. Het panel stelt vast dat de opleiding de landelijke ontwikkelingen op een correcte manier volgt. In de uitwerking van de eindkwalificaties is een tweesporenbeleid zichtbaar: ASB-breed en MWD-specifiek. De opleiding vervat de uitwerking in een ASB-breed opleidingskader en een eigen leerplanschema. Deze beide documenten leveren de basis voor de uitwerking van het onderwijsprogramma, onder andere door de concretisering in beroepstaken en -producten, kennis en vaardigheden. De opleiding kiest voor het motto 'Vakmanschap met Bezieling' en wil uitwerking geven aan zowel een ASB-brede als een MWD-specifieke profilering. Beide profileringen zijn naar de mening van het panel veelomvattend en nog onvoldoende concreet uitgewerkt om echt als profilering te kunnen worden uitgedragen.

Het visitatiepanel heeft vastgesteld dat de bevindingen in gelijke mate gelden voor de voltijd- en deeltijdvariant op de locatie Breda en voor de deeltijdvariant op de locatie Den Bosch.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Bevindingen

De structuur van het programma

In september 2011 is de opleiding gestart met een vernieuwd curriculum voor zowel de voltijd- als de deeltijdopleiding. Ten tijde van de visitatie is dit curriculum doorgevoerd in de jaren 1 en 2 en wordt in jaar 3 en 4 het zogenaamde staande curriculum uitgevoerd (zie bijlage 2).

Het curriculum van de opleiding MWD omvat 240 EC; 210 EC voor de major en 30 EC voor de minor. De structuur van het vernieuwde curriculum is ASB-breed voor alle drie de opleidingen gelijk en kent verschillende indelingsprincipes. Er is een periodestructuur in de eerste twee jaren, met 15 EC per periode, ook wel blok genoemd. In de voltijdopleiding wordt jaar 3 gekenmerkt door de 'jaarstage' en kent jaar 4 een verdeling in twee semesters van 30 EC voor de minor en het afstuderen. Vijf perioden van 15 EC in de eerste drie studie jaren worden ASB-generiek ingevuld en zeven MWD-specifiek. De perioden in de eerste twee studie jaren zijn verdeeld in taakgestuurd en leerstofgestuurd onderwijs, anders gezegd in onderwijs gericht op beroepstaken en op de BoKS. Dit geldt voor zowel de voltijd- als de deeltijdopleiding. De taakgestuurde en leerstofgestuurde onderwijseenheden worden per periode onderverdeeld in deeltaken en studieonderdelen, met gezamenlijk maximaal vier deeltaetsen. Er is een verdeling in leren in de praktijk en leren op de opleiding. Voor de voltijdopleiding betekent dit 90 EC in de praktijk en 120 EC in de opleiding. Voor de deeltijdopleiding is de verhouding praktijk-opleiding precies omgekeerd. Studenten in de voltijdopleiding hebben keuzemogelijkheden bij 130 EC van het programma, deeltijdstudenten bij 154 EC. Al deze ordeningsprincipes gezamenlijk laten een curriculumopbouw zien van functioneren op microniveau in jaar 1 tot macroniveau in jaar 4. De principes die de basis vormen voor het curriculum zijn vastgelegd in het document *Opleidingskader ASB 2012-2015*.

Inhoud van het programma

Relatie tussen de beoogde eindkwalificaties en de inhoud van het programma

Het *Leerplanschema MWD van januari 2013* vertrekt vanuit jaardoelen voor elk studiejaar. De jaardoelen zijn onderverdeeld naar de drie sociaal agogische taakgebieden of segmenten. Elk studiejaar krijgt een eigen typering mee. Een voorbeeld voor jaar 1: De typering is 'oriënteren, signaleren en ontwerpen'. In de jaardoelen staan termen als 'het eerste contact met de cliënt', 'optreden als vertegenwoordiger van de beroepsgroep' en 'voor zichzelf een beeld schetsen van het beroepenveld'. Dit alles in een voorgestructureerde context en met duidelijk geformuleerde opdrachten.

Elk jaar is verdeeld in blokken met een inhoudelijke duiding. Een voorbeeld voor jaar 2: In blok 6 staat van de regulatieve cyclus het uitvoeren en evalueren van een plan centraal. In dit blok komen motiverende gespreksvoering en (samen)werken in het gedwongen kader aan bod.

Elk blok wordt vervolgens uitgewerkt in beroepstaken en -producten, persoonlijke professionele competenties, kennis en vaardigheden. De betrokken sociaal agogische en MWD-competenties worden genoemd. De relatie met de profielpunten ASB en MWD wordt benoemd, als dat in dat blok van toepassing is. Het leerplanschema biedt ook de mogelijkheid om de onderzoeklijn, taallijn, reflectielijn, internationaliseringaspecten en de verbinding met het lectoraat per blok uit te werken. Dan is zichtbaar dat hier sprake is van een ontwikkeldocument (het is concept 13), want nog niet alle mogelijkheden van het schema zijn benut en ingevuld.

Het leerplanschema legt een basis onder het curriculum en maakt in grote lijnen de inhoud van het programma zichtbaar. Het panel vindt de curriculuminhoud relevant voor het beroep. Het leerplanschema toont aan dat in de vier opleidingsjaren aan alle MWD-competenties wordt gewerkt. Het panel had graag gezien dat de MWD-competenties niet alleen met hun code/nummer worden benoemd (A1, E e.d.), maar dat ze ook inhoudelijk worden toegelicht in relatie tot de breed geformuleerde jaardoelen. Voor het staande curriculum in jaar 3 en 4 verantwoordt de opleiding de relatie tussen de eindkwalificaties en het voltijd- en deeltijdprogramma in twee documenten, de *Competentiematrix* en een *BoKS-matrix*, waarin respectievelijk de competenties en de kennis en kunde gekoppeld worden aan de verschillende onderwijseenheden, die samen het curriculum vormen.

Een volgende stap in de uitwerking van de eindkwalificaties is de *Curriculumbeschrijving 2012-2013* voor het voltijd- en deeltijdprogramma, zowel regulier als versneld. Per blok wordt de inhoud kort beschreven, het niveau aangegeven (A tot en met D), worden leerdoelen, werkvormen en toetsvormen genoemd en wordt de verplichte en eventueel aanbevolen literatuur opgegeven. De opleiding heeft de verschillende niveaus gedefinieerd in termen van:

- Mate van complexiteit, van eenvoudig naar complex;
- Mate van beroepsuitoefening, van oriënteren naar verdiepen;
- Mate van zelfstandigheid, van structureren/begeleiden naar adviseren en consulteren.

De concretisering van de niveaus is vastgelegd in de *Nota Toetsbeleid ASB 2011-2012, 28 maart 2011*.

Het panel vindt dat de curriculumbeschrijving relevante inhoudelijk informatie geeft over het programma. Op onderdelen wijkt de terminologie in het leerplanschema en de curriculumbeschrijving van elkaar af. Waar in de curriculumbeschrijving bijvoorbeeld sprake is van 'Maatschappelijk werk en de verdeling van schaarse goederen' wordt ditzelfde blok in het leerplanschema geduid met empowerment, oplossingsgericht werken en schuldhulpverlening. Dit betreft blok 5 uit het leerplanschema, maar is in de curriculumbeschrijving genummerd met 2.8.

Het panel vindt dat de informatie voor de student kan verbeteren door het leerplanschema en de curriculumbeschrijvingen in taal en vorm transparant op elkaar af te stemmen. Ook zou het panel in de curriculumbeschrijving graag een inhoudelijke toelichting zien op de MWD-competenties. Net als in het leerplanschema worden deze alleen met de code (A1, B3, D4 e.d.) genoemd. Een inhoudelijke toelichting zou een transparante relatie tussen competenties en leerdoelen versterken.

De laatste stap in de concretisering van de eindkwalificaties wordt gezet in de blokboeken of studiehandleidingen. Deze blokboeken bieden de student houvast bij de uitvoering van zijn taken en de voorbereiding op de toets. De blokboeken bevatten onder andere een 'spoorboekje' waarmee het werken van de student per lesweek wordt gestructureerd. Ook zijn de beoordelingscriteria voor de op te leveren producten en de te maken toetsen in het blokboek opgenomen. De blokboeken zijn voor de student op Blackboard, de elektronische leeromgeving van Avans, beschikbaar. Het visitatiepanel heeft Blackboard in werking gezien en vastgesteld dat dit naar behoren functioneert. Tijdens de visitatie lagen alle blokboeken voor het panel ter inzage. Dan is te zien dat de blokboeken volgens eenzelfde format zijn ingericht. De mate van uitwerking binnen dat format verschilt nog wel per studieonderdeel of per docent. Docenten herkennen dit en realiseren zich dat het werken met de blokboeken continu in ontwikkeling is. De studiehandleiding voor de beroepsvoorbereidende stage in jaar 3 laat heel concreet zien aan welke MWD-competenties de student werkt, wanneer hij een zevental beroepsproducten maakt. Dit vindt het panel een goede, transparante aanpak, vergeleken met het alleen noemen van de nummers van de competenties. Een mooi studieonderdeel vindt het panel 'Kernvragen van het beroep' in jaar 3, waarin de eigen casuïstiek van de student centraal staat.

In blokenquêtes ziet de opleiding dat de studielast stijgt. Dat is een vooruitgang ten opzichte van de visitatie in 2007, toen het panel hierbij kanttekeningen maakte. In de NSE 2012 zijn zowel de voltijd- als deeltijdstudenten in ruim voldoende mate tevreden over de inhoud van de opleiding. De scores liggen gemiddeld boven de 3,5 op een vijfpuntsschaal.

Kennis en kunde

Het programma van de opleiding MWD is gericht op competentieverwerving. Kennis en vaardigheden leveren de bouwstenen voor de competenties die geïntegreerd tot uitdrukking komen in projecten/beroepsproducten, de stage en de afstudeeropdrachten. De vereiste kennis en vaardigheden zijn landelijk vastgelegd in de BoKS voor MWD-opleidingen. De opleiding neemt deze BoKS als vertrekpunt voor zowel het nieuwe als het staande curriculum.

Een belangrijke wending in het nieuwe curriculum is de invoer van het zogenaamde taakgestuurde onderwijs, waar in het staande curriculum vooral van leerstofsturing sprake was. Leerstofsturing is er nog steeds, gekoppeld aan de inhouden van de BoKS (kennis en vaardigheden of methoden), maar daarnaast werken studenten aan reële praktijkopdrachten en aan de ontwikkeling van hun persoonlijke professionele vaardigheden tijdens het taakgestuurde onderwijs. De opleiding versterkt hiermee de beroepsgerichtheid van de opleiding en bevordert dat studenten zelfstandig kennis verwerven en toepassen.

Tijdens de visitatie zijn zowel studenten als docenten enthousiast over dit nieuwe, praktijkgerichte deel van het onderwijs.

Beroepsgerichtheid komt ook tot uitdrukking in de verschillende stages (voltijd) en in het beroepspraktijkdeel bij de deeltijdopleiding. Voltijdstudenten doen in jaar 1 vrijwilligerswerk en in jaar 2 een oriënterende stage. Tijdens de jaarstage in jaar 3 werkt de student aan alle zes kerntaken van de maatschappelijk werker, met de focus op:

- Werken met en namens cliënten;
- Werken voor (potentiële) cliënten;
- Werken in de eigen instelling of organisatie.

De competenties bij deze kerntaken kan de student aan het eind van de stage op niveau D uitvoeren.

Het onderwijs voor de deeltijdstudenten is per definitie beroepsgericht. Zij voeren leertaken uit in hun eigen werksetting. Het afstuderen van zowel voltijd- als deeltijdstudenten is direct gekoppeld aan een opdracht uit de praktijk. Studenten kunnen, onder andere tijdens de minor, naar keuze hun kennis en vaardigheden verdiepen of verbreden.

De opleiding vindt outreachend werken, hulpverlening in gedwongen kader en aandacht voor de context van de cliënt belangrijke thema's. Er zijn ook ASB-brede profielpunten: een brede sociaal agogische oriëntatie, kritisch normatieve oriëntatie en ook hier aandacht voor de context waarin de cliënt functioneert. In het leerplanschema voor het nieuwe curriculum worden deze ASB-brede en MWD-specifieke profielpunten genoemd, maar ze zijn in de curriculumbeschrijving minder expliciet herkenbaar. Ook in de gesprekken met docenten tijdens de visitatie is de profilering niet scherp naar voren gekomen. De wens om studenten breed toe te rusten, zodat zij eigen keuzes kunnen maken, komt volgens het panel in de gesprekken het beste tot uitdrukking.

In het vernieuwde curriculum zet de opleiding vanaf jaar 1 een lijn uit voor het verwerven van onderzoeksvaardigheden. Onderwerpen in deze leerlijn onderzoek zijn bijvoorbeeld het raadplegen van informatiebronnen, de onderzoekscyclus, het formuleren van een doelstelling en probleemstelling, logica, observeren en debatteren. ASB-breed wordt de onderzoekslijn aangestuurd door een werkgroep van docenten.

In het staande curriculum werden deeltijdstudenten pas in jaar 3 voorbereid op het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek. De voltijdstudenten herkennen in het staande curriculum meer momenten waarin ze (impliciet) met onderzoek bezig waren. Het visitatiepanel is positief over de nieuwe aanpak van de onderzoeksvaardigheden. Met het versterken van de kennisbasis in het algemeen en de onderzoekslijn daarbinnen, heeft de opleiding een verbetering aangebracht ten opzichte van de vorige visitatie.

Het oordeel van zowel voltijd- als deeltijdstudenten in de NSE 2012 over hun voorbereiding op professioneel praktijkgericht onderzoek ligt gemiddeld tussen 3,0 en 3,5. Studenten zijn in voldoende mate tevreden hierover.

Het visitatiepanel heeft de *Literatuuroverzichten 2012-2013* voor de voltijd- en deeltijdopleiding bestudeerd en stelt vast dat de voorgeschreven en aanbevolen literatuur inhoudelijk relevant is. Studenten bestuderen de goede handboeken. Er komen in de literatuuroverzichten geen Engelstalige boeken voor.

Wellicht zal dit veranderen onder invloed van Avans-breed internationaliseringsbeleid. Wel herkent het panel in de literatuurlijst aandacht voor (culturele) diversiteit en transculturele vaardigheden.

Het internationaliseringsbeleid is door de academies in Breda en Den Bosch gezamenlijk geformuleerd (*Internationaliseringsbeleid Academies voor Sociale Studies Avans Hogeschool, 10-01-2012*). Het academiebeleid is geënt op Avans-brede uitgangspunten en focust op resultaten in 2014. ASB maakt de internationaliseringsdoelstellingen voor het onderwijs per blok concreet in het leerplanschema. Zo is het de bedoeling dat studenten in blok 1 ten minste twee bronnen met een internationale context opzoeken en in blok 3 een Engelstalig artikel gebruiken. Het visitatiepanel wil deze ontwikkeling ondersteunen.

Vormgeving van het programma

Didactisch concept en werkvormen

De opleiding geeft in twee documenten een verantwoording voor haar didactische aanpak. Voor het vernieuwde curriculum is dit het *Opleidingskader 2012-2015* en voor het staande curriculum het *Opleidingsprofiel Brede Bachelor Social Work, 6 mei 2006*.

De essentie van het didactisch concept onder het vernieuwde curriculum is gegeven in de termen 'taakgestuurd' en 'leerstofgestuurd'.

Belangrijke begrippen in het taakgestuurde onderwijs zijn:

- De praktijk staat centraal en het startpunt is een opdracht;
- Studenten ontwikkelen een beroepsproduct of een persoonlijk product;
- De opdrachten zijn authentiek en uitdagend;
- De taak kan binnen- of buitenschools worden uitgevoerd.

Werkvormen die bij het taakgestuurde onderwijs passen zijn bijvoorbeeld projecten op basis van een praktijkopdracht, praktijkbezoeken, werken in studiegroepen, consultaties bij experts. Studenten werken in groepen van zes samen aan de praktijkopdrachten.

Het leerstofgestuurde onderwijs wordt onder andere gekenmerkt door:

- Het startpunt is de BoKS, de 'kennis, vaardigheden, attitudes';
- De werkvormen zijn gevarieerd en activerend;
- De opdrachten zijn gericht op het reproduceren van kennis of het blijf geven van begrip en inzicht of op het demonstreren van vaardigheden;
- Dit onderwijs vindt vooral binnenschools plaats.

Het leerstofgestuurde onderwijs krijgt concreet gestalte in diverse werkvormen, zoals hoor- en werkcolleges, vaardigheden lab, trainingen en reflectieoefeningen. De groepsgrootte bij colleges is 24 studenten en bij vaardighedentrainingen 12.

Het deeltijdonderwijs is zowel in het nieuwe als het staande curriculum ingericht volgens de principes van concurrency-onderwijs. De student ontwikkelt zijn competenties voor een groot deel in en door het werken in de praktijk. De opbrengst van dit leren toont de student aan met beroepsproducten en reflectieopdrachten die in een portfolio worden samengebracht. Het leren in de praktijk is ondergebracht in de studieonderdelen Beroepspraktijkvorming (staand) en Taaksturing (nieuw).

De opleiding werkt nu twee jaar vanuit het nieuwe onderwijsconcept en is daar, zoals uit de gesprekken met docenten en studenten blijkt, tevreden over. Volgens beide groepen is vooral de verbinding met de praktijk een sterk punt van het vernieuwde onderwijs. Het staande curriculum, dat nu nog (voor zover binnenschools) van kracht is in de jaren 3 en 4 kan worden getypeerd als themagericht onderwijs, waarin de leerstof centraal staat en waarin theorie, vaardigheden en attitude met elkaar zijn verbonden onder de paraplu van een thema uit de beroepspraktijk.

In de NSE 2012 zijn voltijd- en deeltijdstudenten in voldoende mate tevreden over hun voorbereiding op de beroepsloopbaan. De gemiddelde scores liggen tussen 3,0 en 3,5 en voor deeltijd Breda net boven 3,5.

Begeleiding van studenten

In het nieuwe curriculum maakt de opleiding een onderscheid tussen studievoortgangbegeleiding en begeleiding bij de ontwikkeling van de persoonlijke professionele competenties. In het staande curriculum waren beide aspecten gecombineerd in de studieloopbaanbegeleiding. Begeleiding bij de studievoortgang is vooral van belang in de eerste twee studiejaar. Hiervoor zijn mentoren aangesteld. De ontwikkeling van de persoonlijke professionele vaardigheden wordt door verschillende docenten begeleid tijdens de taakgestuurde opdrachten en vaardigheidstrainingen. In jaar 3 en 4 is er binnenschools en op de stage-, afstudeer- of werkplek begeleiding en supervisie. Bij de deeltjidoopleiding is de begeleiding bij de beroepspraktijkvorming sterk verweven met het mentoraat. Deeltijdstudenten vertellen tijdens de visitatie dat het contact tussen de begeleider op het werk en de begeleidend docent summier is. In een aantal gevallen slechts één maal per jaar of minder. Wel zijn zij positief over het contact met docenten op de opleiding en via de mail. Zij voelen zich voldoende begeleid. Het panel vindt dat voor een goede afstemming tussen opleiding en werk er frequenter contact zou moeten zijn over het functioneren van een student. De opleiding nodigt externe begeleiders twee of drie maal per jaar uit om hun rol bij het leren en werken van studenten te bespreken. De begeleiders worden geacht hierbij aanwezig te zijn.

Het visitatiepanel vindt dat de opleiding de studenten voldoende en gevarieerde begeleiding en ondersteuning biedt, met daarbij de kanttekening van de frequentie van het contact werk-opleiding over het functioneren van de deeltijdstudenten.

Studenten geven in de NSE 2012 voor de studiebegeleiding gemiddelde scores tussen 3,0 en 3,5. Voor deeltijd Breda ligt de score boven de 3,5. De studenten zijn gemiddeld dus in voldoende mate tevreden over de studiebegeleiding.

Verschillende leerroutes

De opleiding heeft een omvang van 240 EC en duurt vier jaar. Studenten met een havo-, vwo- of mbo-4 diploma worden toegelaten. De *Onderwijs en examenregeling (OER) voor de voltijdse, voltijdse verkorte, deeltijdse en deeltijdse verkorte opleidingen SPH-MWD-CMV van de academies voor sociale studies Breda en Den Bosch, 2012/2013* geeft weer aan welke vooropleidingseisen de student moet voldoen en welke uitzonderingen en/of vrijstellingen er mogelijk zijn.

Bij deeltijdstudenten worden eisen aan de werkplek gesteld. Deze eisen betreffen de aard van de instelling, die een sociaal agogische doelstelling moet hebben, het aantal uren dat een student beroepsrelevant werk kan verrichten en begeleiding door een beroepskracht met een agogische opleiding op hbo-niveau. Voor het eerste studiejaar zijn de eisen lager dan voor latere studiejaar. De student die niet aan de eisen kan voldoen moet opdrachten in een andere werksetting of stage uitvoeren.

Studenten met een verwant mbo-4 diploma kunnen naar eigen keuze gebruik maken van een versnelde studieroute van drie jaar (de opleiding spreekt over een verkorte route). Deze studenten moeten wel eerst een intake- en adviesgesprek aanvragen. Een flinke groep studenten maakt hiervan gebruik. De omvang van de opleiding blijft voor deze studenten 240 EC, maar zij krijgen standaard, in de *OER* beschreven, een aantal vrijstellingen in het programma van jaar 1 en jaar 2. Het panel heeft deze procedure nagevraagd bij de examencommissie en stelt vast dat de vrijstellingen inderdaad standaard worden verleend als de student tot de verkorte route wordt toegelaten. Het panel vindt dit een te vrijblijvende werkwijze voor een omvangrijk pakket aan vrijstellingen en vindt dat de diploma's en prestaties van deze groep studenten individueel beoordeeld zouden moeten worden.

Een student krijgt een bindend negatief studieadvies als aan het eind van de propedeuse minder dan 52 EC zijn behaald of als de student na twee jaar de propedeuse nog niet geheel heeft gehaald. De regelgeving hiervoor is vastgelegd in de *OER*. Om aan de stage in jaar 3 te mogen beginnen moet de voltijdstudent de propedeuse en ten minste 45 EC uit het tweede jaar hebben behaald, waaronder twee geormerkte onderdelen die voorbereidend zijn voor de stage. De deeltijdstudent mag aan het derdejaars programma beginnen wanneer alle taakgestuurde onderdelen uit het tweede jaar zijn afgerond, de voorbereiding op de supervisie is gevolgd en er voor tenminste 15 uur een geschikte praktijkplaats beschikbaar is. Voor de doorstroom naar jaar 4 zijn de regels als volgt: bij de voltijdopleiding moet de derdejaars stage met een voldoende zijn afgerond. Deeltijdstudenten mogen aan de meesterproef beginnen als ze alle voorgaande studieonderdelen hebben afgerond of daarvan nog maximaal twee hebben open staan.

Het visitatiepanel heeft geen negatieve signalen gekregen over de studeerbaarheid van het programma. Het programma is zo ingericht dat studenten hun studie in vier jaar kunnen afronden; studenten met een passende mbo-4 opleiding in drie jaar. Deeltijdstudenten geven zelf aan dat zij zich wel eens op de zwaarte van het weer studeren verkrijgen, maar beschouwen dat als hun eigen risico. Van de voltijdstudenten die zich voor de hoofdfase inschrijven is het meest recente rendementscijfer 86 procent, voor deeltijdstudenten Breda 79 procent en Den Bosch 71 procent. De uitvalpercentages uit de bachelor voor deze zelfde groepen zijn respectievelijk 3, 17 en 18 procent.

Kwaliteit van het personeel

De opleiding MWD, voltijd en deeltijd wordt door 27 docenten uitgevoerd met een gezamenlijke aanstellingsomvang van 22,7 fte. De docent-student ratio is 1:27. Naast de vast aangestelde docenten worden gastdocenten ingezet met specifieke expertise. Ook maakt de opleiding gebruik van de expertise uit de lectoraten.

In het leerplanschema is te zien dat er voor het onderwijs contacten zijn met de Avans-lectoraten Integrale veiligheid, Reclassering en veiligheidsbeleid, Huiselijk geweld en met het lectoraat Schulden en incasso van Hogeschool Utrecht. Het visitatiepanel waardeert deze relaties lectoraat-onderwijs positief.

In een bijlage bij de kritische reflectie heeft de opleiding een *Personele karakteristiek* opgenomen. Hieruit blijkt onder andere dat van het docententeam van MWD 15 procent bachelorgeschoold is en 70 procent mastersgeschoold. Er zijn geen gepromoveerde docenten bij MWD. Ook blijkt dat 93 procent van de docenten werkervaring heeft in algemene zin en 37 procent op dit moment nog een nevenfunctie in of een directe relatie met het beroepenveld heeft. Bij werving en selectie van nieuwe docenten zijn beroepservaring en een wetenschappelijke achtergrond de belangrijkste criteria. Nieuwe docenten krijgen een mentor toegewezen en zij krijgen binnen hun aanstelling tijd om zich in te werken. Ook stuurt het management op het actualiseren van de praktijkervaring van zittende docenten. Ieder moet 10 procent van zijn aanstellingstijd actief in contact zijn met het werkveld. Bij navraag tijdens de visitatie blijken docenten aan deze eis te kunnen voldoen. Zij hebben contact met het werkveld via een aanstelling, stage- of afstudeerbegeleiding, deelname aan de werkveldadviesraad en een enkele keer via een docentstage. In het *Samenvattend overzicht MWD-team* laat de opleiding zien welke vakinhouden en beroepspraktijkgebieden de docenten met elkaar bestrijken. Met deze informatie toont de opleiding aan dat de docenten gezamenlijk voldoende vakspecifieke kennis en praktijkervaring hebben om alle onderdelen van de opleiding te kunnen uitvoeren. De meeste docenten zijn didactisch geschoold.

Docenten vervullen verschillende rollen: zij zijn inhoudelijk expert, supervisor, (proces)begeleider, trainer en opdrachtgever. In het nieuwe curriculum is hun rol als inhoudelijk expert kleiner geworden en als procesbegeleider en opdrachtgever juist groter. Docenten vertellen tijdens de visitatie dat de curriculumvernieuwing in gezamenlijkheid tot stand is gebracht en op groot draagvlak kan rekenen. Door het taakgestuurde onderwijs ervaren zij een intensiever contact met de beroepspraktijk en dat waarderen zij positief.

Docenten worden gestimuleerd om zich didactisch en op het gebied van toetsdeskundigheid te blijven scholen. Ook promotietrajecten worden aangemoedigd. Het management is zich bewust van een hoge ervaren werkdruk, door een tegelijk verlopende curriculumvernieuwing en organisatieverandering en door veranderingen in de samenleving die gevolgen hebben voor het beroep van maatschappelijk werker. Om die reden is de curriculumvernieuwing voor de jaren 3 en 4 opgeschort. Ondanks de werkdruk is het ziekteverzuimpercentage met ongeveer 3 procent relatief laag en over de jaren stabiel.

Studenten vertellen tijdens de visitatie dat hun docenten betrokken zijn en goed bereikbaar. Ze stimuleren de studenten met opbouwende feedback. In de NSE 2012 tonen studenten zich in ruim voldoende mate tevreden over de docenten; de gemiddelde scores liggen boven 3,5. Het panel stelt op grond van de documenten en de gesprekken vast dat er voldoende en voldoende gekwalificeerd personeel is om de opleiding uit te voeren.

Kwaliteit van de opleidingsspecifieke voorzieningen

De voltijdopleiding MWD wordt uitgevoerd op de locatie Breda en de deeltijdopleiding wordt zowel in Breda als in Den Bosch (aan de Onderwijsboulevard) verzorgd. Het visitatiepanel heeft de locatie Breda bezocht, maar heeft voldoende informatie om ook de locatie in Den Bosch te kunnen beoordelen.

De opleiding beschikt op beide locaties over grotere ruimtes voor de colleges en kleinere ruimtes voor groepswork en trainingen. ASB maakt samen met de Pedagogische Academie gebruik van een aantal specifieke lokalen voor muzisch agogische/creatieve activiteiten. Er zijn Avans-brede computer- en reprovvoorzieningen. Eveneens Avans-breed is het leercentrum Xplora, waar studenten in groepen kunnen samenwerken en waar alle relevante informatie voor hen beschikbaar is. Voor MWD is hier alle verplichte literatuur aanwezig; om te lenen en ter inzage. De medewerkers van Xplora vervullen een actieve rol in het aanleren van onderzoeksvaardigheden, voor zover het het ontsluiten van informatie in het algemeen en van databanken in het bijzonder betreft. Zij ondersteunen zowel studenten als docenten op dit gebied. Ook richten de Xplora-medewerkers tentoonstellingen in die passen bij de onderwijsthema's van dat moment. Hiermee willen zij studenten stimuleren om andere dan de meest voor de hand liggende bronnen te raadplegen.

Studenten kunnen door het hele gebouw heen gebruik maken van een draadloos netwerk. Ze worden over hun studieresultaten geïnformeerd via Osiris. Roosterwijzigingen en dergelijke worden via Avans Portal bekendgemaakt en de onderwijsinformatie is beschikbaar in Blackboard. Al deze informatie is ook van buiten de onderwijsgebouwen te benaderen.

De studiefaciliteiten worden door voltijd- en deeltijdstudenten in de NSE 2012 in ruim voldoende mate gewaardeerd. De scores hiervoor liggen boven 3,5 gemiddeld. Voltijdstudenten zijn, binnen de categorie studiefaciliteiten, minder tevreden over het tijdig bekendmaken van roosters en wijzigingen.

Hoe wordt de kwaliteit van de onderwijsleeromgeving gewaarborgd?

De kern van de formele structuur wordt gevormd door de resultaatverantwoordelijke kernteams, die per studiejaar zijn georganiseerd, en door het opleidingsteam MWD. Elk kernteam van ongeveer zes docenten is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitvoering, organisatie en kwaliteit van het onderwijs. In het opleidingsteam, waar alle MWD-docenten deel van uitmaken, worden overstijgende beleidsaspecten en ontwikkelingen besproken. Het onderwijskundig leiderschap is belegd bij de onderwijscommissie, die ASB-breed functioneert. De onderwijscommissie bewaakt de lijn en samenhang in het curriculum als geheel en zorgt voor de afstemming tussen de opleidingen MWD, CMV en SPH. Eveneens ASB-breed functioneren de toetscommissie en expertgroepen van docenten die deelgebieden of thema's inhoudelijk aansturen, zoals internationalisering, taal, onderzoeksvaardigheden en reflectie. En er zijn docenten met specifieke taken, zoals een inzetcoördinator, die binnen de onderwijscommissie de financiële en urenconsequenties bewaakt. Bij MWD zijn er blokteams met een blok-leider, die de samenhang binnen een blok met elkaar bewaken.

Voor de beide Academies voor Sociale Studies in Breda en Den Bosch gezamenlijk is één examencommissie en één opleidingscommissie ingericht, die in de praktijk in onderscheiden kamers voor Breda en Den Bosch functioneert.

De Academie wordt aangestuurd door een directeur en een adjunct-directeur die samen met de drie opleidingscoördinatoren voor geheel ASB een managementteam vormen.

De opleiding laat zich adviseren door een werkveldadviesraad op MWD- en op ASB-niveau.

Het visitatiepanel heeft met vertegenwoordigers van de docenten en de commissies en met het management gesproken. Allereerst is het belangrijk om te melden dat de beschreven structuur vanaf september 2013 in werking is. Ook de opleidingscoördinator MWD is vanaf september 2013 in functie. De directeur en adjunct-directeur vervullen hun rol ten tijde van de visitatie ongeveer een halfjaar. De organisatiestructuur kan dus nog niet geheel uitgekristalliseerd zijn. Zo is de rol van de opleidingscoördinator nog niet duidelijk en staat niet vast of deze functie gehandhaafd blijft. Het werken in een managementteam wordt gaandeweg ontwikkeld. Het inregelen van de organisatiestructuur en de daarmee gepaard gaande werkdruk is voor het management aanleiding om de curriculumontwikkeling voor jaar 3 en 4 op te schorten.

Dit alles neemt niet weg dat zowel docenten als management tevreden zijn met de eerste resultaten. Docenten voelen zich meer en directer betrokken bij de kwaliteit van alle aspecten van het onderwijs. Zij vertellen dat de organisatieverandering langdurig is voorbereid en dat er draagvlak voor is. Het management stelt nu al een grotere slagvaardigheid van de docenten vast, bijvoorbeeld als er vervanging nodig is bij ziekte. In de context van de organisatiestructuur die nog in beweging is, beoordeelt het visitatiepanel het positief dat de onderwijscommissie, de opleidings-, examen- en toetscommissie hun rol stevig oppakken om de kwaliteit van de opleiding stabiel te houden. De docenten spreken tijdens de visitatie positief over hun verantwoordelijkheid in de kernteams. Het visitatiepanel merkt op dat zij binnen de teams een grote vrijheid krijgen van het management. Op de koppeling tussen strategisch beleid of ASB-brede doelen en de operationalisering daarvan door de kernteams in het onderwijs, heeft het panel geen zicht gekregen.

Studenten hebben invloed op de opleiding via schriftelijke en mondelinge evaluaties en via deelname aan de opleidingscommissie. De studenten met wie het visitatiepanel sprak, zijn hierover te spreken. Ook vertellen zij dat ze gemakkelijk bij de docenten aankloppen als er klachten of problemen zijn.

Het visitatiepanel is overtuigd dat door de combinatie van betrokken en deskundige docenten, daadkrachtige commissies en een goed draagvlak voor de veranderingen, een positieve leeromgeving ontstaat. Op de vraag of je deze opleiding zou aanraden aan vrienden of familie reageren zowel voltijd- als deeltijdstudenten met een gemiddeld hoge score van rond de 4,0 in de NSE 2012. Dit ziet het visitatiepanel als een bevestiging van de kwaliteit van de leeromgeving als geheel.

Overwegingen en conclusie

De opleiding MWD baseert het onderwijs op zowel de drie ASB-brede agogische taakgebieden of segmenten als op de MWD-specifieke competenties. De eindkwalificaties worden tot op het niveau van leerdoelen en toetscriteria uitgewerkt in het leerplanschema (nieuw), de competentie- en BoKS-matrix (staand), de curriculumbeschrijvingen voltijd en deeltijd en tot slot in de blokboeken of studiehandleidingen. Het panel vindt het stramen onder het curriculum van voldoende kwaliteit, maar vindt dat de verbinding tussen leerplan, curriculumbeschrijving en blokboeken transparanter gemaakt kan worden. Ook vindt het panel dat de inhoudelijke relatie tussen MWD-competenties en beoordelingscriteria in de studiehandleidingen beter kan worden toegelicht, zoals nu al gebeurt in de handleiding voor de stage. De opleiding realiseert zich dat het proces van curriculumvernieuwing, tot op het niveau van het studiemateriaal nog in ontwikkeling is. Niettemin stelt het panel vast dat het curriculum inhoudelijk relevant is en heeft het panel vertrouwen dat er een goede voeling met het werkveld bestaat. Ook is het panel positief over de borging van de kwaliteit door onder andere de onderwijscommissie en een actieve examen- en toetscommissie. Internationalisering en onderzoeksvaardigheden krijgen in het vernieuwde curriculum meer aandacht dan in het staande curriculum. Het panel onderstreept het belang van deze ontwikkeling, die door de opleiding zelf is ingezet.

Het panel ziet een match tussen wat docenten kunnen en willen en de inhoud van het curriculum. De opleiding werkt met betrokken docenten, die met hun expertise het onderwijs kunnen uitvoeren. Het panel signaleert dat er druk op de kwaliteit kan ontstaan, doordat er nu sprake is van nieuw onderwijs én een organisatieverandering én veranderingen in de samenleving die gevolgen hebben voor het beroep van maatschappelijk werker. Het management van de opleiding realiseert zich deze potentiële spanning goed en heeft besloten de curriculumvernieuwing in jaar 1 en 2 stevig te implementeren, alvorens jaar 3 en 4 verder te ontwikkelen.

Het panel maakt kanttekeningen bij de standaard toekenning van 60 EC vrijstelling voor studenten met een verwant mbo-4 diploma. Naar de mening van het panel zou dit proces meer geïndividualiseerd moeten worden door de examencommissie. Ook plaatst het panel vraagtekens bij het beperkte aantal contacten tussen opleiding en werk van de deeltijdstudenten.

Alles bij elkaar stelt het panel vast dat er, ondanks de recente organisatorische en inhoudelijke veranderingen, een voldoende samenhangende leeromgeving is, waarin de competenties gerealiseerd kunnen worden. Dit geldt in gelijke mate voor de voltijd- en de deeltijdopleiding en wat betreft deze laatste voor zowel de locatie Breda als Den Bosch. Het panel ziet zich hierin bevestigd door de gemiddeld hoge scores in de NSE 2012 voor de algemene waardering van de opleiding.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende** voor de voltijd- en deeltijdvariant en voor de deeltijdvariant op de locaties Breda en Den Bosch.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde resultaten

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Bevindingen

Systeem van toetsing

Het toetsbeleid van de opleiding MWD is ASB-breed vastgelegd in de Nota Toetsbeleid ASB 2011-2012, 28 maart 2011 en wordt jaarlijks uitgewerkt in een toetsplan (ASB-toetsplan 2012-2013, 1 oktober 2012). Elke periode wordt afgesloten met maximaal vier deelttoetsen, twee voor de taakgestuurde en twee voor de leerstofgestuurde onderwijseenheden. De deelttoetsen kunnen niet voor elkaar compenseren. Alle vier moeten behaald worden om voor de gehele eenheid 15 EC te behalen. De toetsen worden steeds in week 8, 9 of 10 van het blok afgenomen en de herkansing wordt in de opvolgende periode in dezelfde weken georganiseerd. Toetsing kan formatief zijn, gericht op feedback, of summatief.

De toetsvormen zijn verschillend voor het toetsen van kennis, vaardigheden, integratie, reflectie of proces. Zo ontstaat variëteit. Een aantal voorbeelden: meerkeuzevragen, casustoets, thuistoets, praktijkopdracht, assessment, presentatie of demonstratie.

In de curriculumbeschrijving voor MWD, voltijd en deeltijd, wordt per onderwijseenheid de toetsvorm genoemd. In de blokboeken worden toetseisen geconcretiseerd in leerdoelen en beoordelingscriteria, zodat de studenten van tevoren geïnformeerd zijn.

De *Nota Toetsbeleid* geeft een schat aan informatie en hulpmiddelen voor docenten om toetsen te construeren die bij het gegeven onderwijs passen en die valide, betrouwbaar en transparant zijn.

De opleiding borgt de kwaliteit van de toetsen op verschillende manieren. Er is een actieve toetscommissie, die voor het nieuwe curriculum vooraf betrokken is bij het ontwikkelen van toetsen en die de toetsen in het staande curriculum systematisch controleert. De examencommissie controleert de kwaliteit van de examens achteraf en kiest daarbij een actieve rol. Docenten zijn en worden geschoold in het ontwerpen van adequate toetsen. Docenten overleggen met elkaar over toetsen die zij maken en over de beoordeling daarvan, met als doel valide te toetsen en betrouwbaar te beoordelen. Voor de beoordeling van stage en afstuderen hanteert de opleiding extra kwaliteitswaarborgen. Begeleiden en beoordelen worden van elkaar gescheiden en werkvelddeskundigen beoordelen niet zelf, maar geven input voor de beoordeling aan de docent/beoordelaar. De examencommissie wijst docenten aan als examiner/beoordelaar.

De opleiding wil meeliftgedrag voorkomen. Studenten worden hier vanaf jaar 1 op gewezen door hun docenten en hen wordt geleerd hoe ermee om te gaan. Tijdens de visitatie bevestigen studenten dat ze inderdaad goed worden toegerust om met problematisch groepsgedrag van medestudenten om te gaan. De afstudeeropdrachten, maar bijvoorbeeld ook de thuistoetsen worden via de plagiaatscanner Ephorus ingeleverd.

De opleiding heeft met alle maatregelen voortgang geboekt ten opzichte van de visitatie in 2007, toen het panel aandacht vroeg voor het eenduidig beoordelen door docenten. Het visitatiepanel heeft bij alle onderwijseenheden voorbeelden van toetsen gezien en stelt vast dat deze gevarieerd zijn en inhoudelijk matchen met het curriculum. Studenten vertellen dat ze goede feedback krijgen van hun docenten. Voor de feedback op schriftelijke tentamens worden vaste momenten ingeroosterd en de regels hiervoor zijn vastgelegd in de OER. In de NSE 2012 zijn voltijd- en deeltijdstudenten met gemiddelde scores van ruim 3 in voldoende mate tevreden over toetsing en beoordeling.

Realisatie van de beoogde eindkwalificaties

De voltijd- en deeltijdopleiding toetsen het bachelorniveau (niveau D) van de opleiding MWD op een verschillende manier.

De voltijdopleiding

Bij de voltijdopleiding wordt het bachelorniveau in jaar 4 gerealiseerd bij de studieonderdelen Afstudeerproject (14 EC) en Meesterproef (14 EC). Bij het afstudeerproject tonen studenten aan dat ze beroepsbekwame maatschappelijk werkers zijn, die in het werkveld een aandeel kunnen leveren aan de verdere groei en ontwikkeling van het beroep (*Studiehandleiding Afstudeerproject 2012-2013*). Centraal staan de volgende MWD-kerntaken uit de taakgebieden 2 en 3:

- Werken in de eigen instelling of organisatie;
- Werken in externe samenwerkingsverbanden;
- Zichzelf ontwikkelen in het beroep;
- Bijdragen aan de ontwikkeling van het beroep.

Tijdens de stage in jaar 3 zijn de competenties behorend bij de kerntaken 'Werken met, namens en voor (potentiële) cliënten' en 'Werken in de eigen instelling' uit de taakgebieden 1 en 2, in uitvoerende zin getoetst.

In de *Studiehandleiding afstudeerproject 2012-2013*, zijn leerdoelen geformuleerd en deze zijn vertaald naar beoordelingscriteria. Het afstudeerproject wordt uitgevoerd in groepen van minimaal vier en maximaal zes studenten. Zij voeren het project uit aan de hand van een opdracht uit het werkveld. Het afstudeerproject wordt op vier onderdelen beoordeeld:

- Een praktijk- of beroepsproduct voor de opdrachtgever; groepsbeoordeling met een weging van 30 procent;
- De presentatie en verdediging; groepsbeoordeling, 10 procent;
- De individuele inhoudelijke verantwoording; individuele beoordeling, 30 procent;
- De individuele professionele verantwoording; individuele beoordeling, 30 procent.

Elk van de deelbeoordelingen is in de studiehandleiding voorzien van voorwaardelijke en inhoudelijke beoordelingscriteria, die terug zijn te vinden op de beoordelingsformulieren. Voorafgaand aan de uitvoering van het project zijn er contracten afgesloten binnen de groep en met de opdrachtgever en is het projectplan goedgekeurd door de begeleider en eerste beoordelaar. Bij de beoordeling zijn twee docenten en het werkveld betrokken.

Bij de meesterproef voltijd staan de eigen professionaliteit en de visie op het beroep van maatschappelijk werker centraal (*Studiehandleiding Meesterproef 2012-2013*). De meesterproef wordt door studenten individueel uitgevoerd. De student reflecteert op de MWD-kerntaken 'Werken met en namens cliënten' en 'Werken voor (potentiële) cliënten' en wordt getoetst op competenties uit de kerntaken die behoren bij de taakgebieden 2 en 3. De meesterproef bestaat uit het schrijven van een artikel op basis van onderzoek en een eindgesprek daarover. De student schrijft het artikel op basis van een portfolio, dat zelfstandig wordt beoordeeld. Het artikel en het eindgesprek worden apart beoordeeld en moeten ten minste voldoende zijn (minimaal 5,5). In de *Studiehandleiding Meesterproef 2012-2013* zijn leerdoelen geformuleerd en deze zijn vertaald naar beoordelingscriteria. Voor de beoordeling van het artikel en het eindgesprek zijn voorwaardelijke en inhoudelijke beoordelingscriteria beschreven. Voorafgaand aan het schrijven van het artikel heeft de student een werkschema gemaakt en dit laten beoordelen. Bij de beoordeling van de meesterproef zijn twee docenten en het werkveld betrokken.

Het afstuderen met een groepsproject en een individuele meesterproef is voor alle drie voltijdopleidingen van ASB op dezelfde manier ingericht.

De deeltijdopleiding

Deeltijdstudenten studeren af met een meesterproef, die 15 EC omvat. Taakgebied of segment 3 van de sociaal agogische competenties staat bij de meesterproef voorop, in de vorm van het vermogen om op innovatieve wijze bij te dragen aan de ontwikkeling van het beroep. De taakgebieden 1 en 2 (methodisch agogisch handelen in een beleidsmatige context en onder organisatorische voorwaarden) variëren met het gekozen onderwerp (*Handleiding Meesterproef Innovatie of Onderzoek, 2012-2013*). De competenties behorende bij de taakgebieden 1 en 2, zijn in uitvoerende zin getoetst bij de beroepspraktijkvorming, die in de eigen werksetting plaatsvindt.

De meesterproef kan een innovatief product zijn of een onderzoek. In beide gevallen moet de student de systematiek van praktijkgericht onderzoek volgen; een doelstelling of probleem formuleren, informatie verzamelen, deze analyseren en tot een resultaat of conclusie komen. De deeltijdstudent werkt individueel aan de meesterproef. Bij de meesterproef wordt het eindproduct beoordeeld en daarnaast een presentatie over het eindproduct. Beide moeten met ten minste 5,5 beoordeeld worden. In het eindcijfer voor de meesterproef telt het product voor 90 procent mee en de presentatie voor 10 procent.

De handleidingen voor de meesterproef (innovatie of onderzoek) geven informatie over vorm- en inhoudseisen die aan het product en de presentatie worden gesteld, maar bevatten geen voorwaardelijke of inhoudelijke beoordelingscriteria, zoals dat wel het geval is bij de voltijdopleiding. Hiervoor verwijst de handleiding naar de beoordelingsformulieren.

De meesterproef voor de deeltijdstudenten is ASB-breed voor alle drie de opleidingen op dezelfde manier ingericht.

Het panel vindt het verwarrend dat bij zowel de voltijd- als de deeltijdopleiding over een meesterproef wordt gesproken, terwijl de inhoud daarvan verschilt. De meesterproef bij de deeltijdopleiding lijkt op het afstudeerproject bij de voltijdopleiding; beide hebben de vorm van praktijkgericht onderzoek. De deeltijdstudenten ronden de verantwoording van hun eigen professionaliteit en visie op het beroep van maatschappelijk werker af met een portfolio dat ze maken voor de beroepspraktijkvorming in jaar 4, terwijl dit bij de voltijdstudenten de kern is van de meesterproef. Het panel vindt de verschillen tussen het afstuderen bij de voltijd- en de deeltijdopleiding in omvang en inhoud groot en niet volledig te verklaren vanuit de verschillende studentpopulaties.

De studiehandleidingen voor het afstudeerproject en de meesterproef van de voltijdstudenten geven volgens het panel genoeg informatie aan de student om het afstudeerproces te kunnen doorlopen. De handleidingen voor de meesterproef van de deeltijdstudenten vindt het panel minder transparant, maar nog steeds van voldoende kwaliteit om het afstuderen in banen te leiden.

In de handleidingen (en de curriculumbeschrijvingen) van beide opleidingsvarianten spreekt de opleiding over competenties op het niveau van de sociaal agogische taakgebieden. Het panel mist een concretere toelichting op de relatie tussen de beoordelingscriteria en de competenties die bij de MWD-kerntaken horen. Dit laat onverlet dat het panel vaststelt dat er een relatie is met de kerntaken uit de taakgebieden 2 en 3. Veel beoordelingscriteria zijn te herleiden tot de kerntaken 'Zichzelf ontwikkelen in het beroep' en 'Bijdragen aan de ontwikkeling van het beroep'. En er zijn beoordelingscriteria die aanhaken bij de kerntaken 'Werken in de eigen instelling' en 'Werken in samenwerkingsverbanden'. Het panel adviseert om de criteria directer naar de beoogde MWD-competenties toe te schrijven.

Studenten van beide opleidingsvarianten tonen zich in het gesprek tijdens de visitatie tevreden over de begeleiding en de tussentijdse feedback bij het afstuderen. Dit betreft nog studenten van het 'oude' curriculum. Zij geven aan relatief kort voor het afstuderen op onderzoek doen te zijn voorbereid (deeltijd) en dat zij graag beter hadden willen leren om 'academisch', professioneel te schrijven (voltijd). De veranderingen die de opleiding heeft ingezet met het vernieuwde curriculum en de onderzoekslijn vanaf jaar 1, juicht het panel toe. Ook het blijvend scholen van docenten op toetsen en beoordelen beoordeelt het panel positief.

Het visitatiepanel heeft van 29 studenten het afstudeerwerk beoordeeld, verdeeld over de studie jaren 2011-2012 en 2012-2013. In de steekproef bevonden zich 7 deeltijd- en 22 voltijdstudenten, zie bijlage 6. De beoordeling van deze werken door de opleiding varieerde van 5,6 tot het cijfer 9,1. Het panel heeft de aanvankelijke steekproef na de visitatiedag uitgebreid met het werk van tien extra studenten.

Het panel stelt vast dat het afstudeerwerk past bij het beroepsdomein MWD. De gekozen onderwerpen bieden de mogelijkheid om af te studeren op hbo-niveau. Onderwerpen zijn bijvoorbeeld sociale netwerkstrategieën, thuisbegeleiding en mantelzorg. Voorbeelden van opdrachtgevers zijn GGZ-instellingen, jeugdzorg en reclassering.

Het panel stelt vast dat bij het afstudeerwerk over het algemeen sprake is van voldoende hbo-niveau. Er zijn volgens het panel beoordelingen die aan de hoge, maar ook wel aan de lage kant zijn, maar daarmee staat bij dit afstudeerwerk het hbo-niveau niet ter discussie. Als positieve punten wil het panel noemen:

- De afstudeerwerken dragen bij aan de ontwikkeling van het beroep maatschappelijk werker, doordat zij vertrekken vanuit een praktijkvraag of een dilemma dat relevant is voor het werkveld. De resultaten worden door de opdrachtgevers uit het werkveld gewaardeerd.
- De studenten werken doorgaans correct volgens de systematiek van praktijkgericht onderzoek. Het onderzoeksdeel wordt gestructureerd aangepakt met een onderzoeksvraag, gevolgd door deelvragen, een methode van aanpak en resultaten of conclusies. Er is aandacht voor adviezen of een implementatietraject.
- De individuele inhoudelijke en professionele verantwoording van het project bij de voltijdstudenten wordt door een aantal studenten goed uitgewerkt; zij maken daarmee de meerwaarde van zichzelf voor het project en in de groep zichtbaar.
- De meesterproef (het artikel) bij de voltijdopleiding biedt voldoende mogelijkheden om de individuele positionering van de student ten opzichte van het beroep van maatschappelijk werker op bachelorniveau zichtbaar te maken.
- De mogelijkheid voor de deeltijdstudenten om zich op een innovatie te richten, correspondeert met de behoeften van de beroepspraktijk, waar eerder om innovatie dan om onderzoek wordt gevraagd. Hierbij stelt de opleiding terecht dat ook een innovatietraject altijd op basis van onderzoek moet worden ingezet.
- Het panel beoordeelt het positief dat deeltijdstudenten individueel afstuderen en dat voltijdstudenten hun meesterproef individueel uitvoeren.
- Het panel is overtuigd dat de docenten het vier-ogen-principe bij de beoordeling goed toepassen. Hierbij neemt de niet begeleidende docent de rol van eerste beoordelaar op zich. Dit verhoogt de betrouwbaarheid van de beoordeling.
- De opleiding geeft het werkveld een (adviserende) rol in de beoordeling van het afstudeerwerk. Hierdoor wordt de beroepsrelevantie van het afstudeerwerk versterkt.

Het panel maakt ook een aantal kanttekeningen bij het afstudeerwerk:

- Het panel vindt de toegestane groepsgrootte van vier tot zes voltijdstudenten risicovol, in verband met de mogelijkheid om mee te liften. (In de praktijk komen bij de voltijdopleiding in de afgelopen twee jaren het meest projectgroepen van vier studenten voor.) Het panel heeft tijdens de visitatie begrepen dat studenten zelf hun projectgroep mogen kiezen en van studenten gehoord dat ze dat desgewenst doen op basis van vriendschap. Het panel heeft tijdens de visitatie signalen gekregen dat ze dan binnen de groep elkaars zwaktes kunnen compenseren.
- De opleiding wil potentieel meeliften voorkomen met de individuele inhoudelijke en professionele verantwoording, maar de manier waarop dat gebeurt, vindt het panel niet solide genoeg. Studenten verantwoorden zich individueel inhoudelijk voor een deelvraag, hetgeen een reductie van de complexiteit van onderzoek betekent. Overigens is de meesterproef (het artikel) ook gebaseerd op de principes van toegepast onderzoek en hierbij worden de studenten wel individueel beoordeeld.

- Het panel heeft een aantal voorbeelden gezien van individuele professionele verantwoordingen die aan de oppervlakte blijven of waar de conclusie was dat de student moeite had gehad met samenwerken in de groep. Deze verantwoordingen waren voldoende beoordeeld en wegen dan voor een relatief groot deel (30 procent) mee in de eindbeoordeling van deze studenten.
- De theoretische onderbouwing en het aantal gebruikte actuele bronnen vindt het panel over het algemeen mager en de verwijzing naar bronnen in de afstudeerwerken vaak summier.
- Het panel vindt bij de voltijdopleiding de uitwerking van de beoordelingscriteria in een vijfpuntsschaal (semantisch) ingewikkeld. De verschillen tussen opvolgende scores zijn subtiel verwoord. De docent hoeft alleen een score aan te kruisen en deze manier van werken nodigt niet uit om de gegeven beoordeling in eigen woorden te verantwoorden. Docenten geven tijdens de visitatie aan er toch goed mee te kunnen werken.
- Bij een aantal afstudeerwerken ziet het panel dat de opleiding soepel omgaat met de eigen voorwaardelijke criteria. Dit betreft het toestaan van een bepaald aantal taalfouten en de maximale omvang van 35 pagina's bij de theoretische en methodische onderbouwing van het project.

Het panel vindt het werk van twee van de 29 afgestudeerden niet op hbo-niveau, hoewel de opleiding zelf deze projecten en meesterproeven met een voldoende beoordeelde. De tekortkomingen in deze rapporten hebben vooral betrekking op de theoretische onderbouwing met relevante en recente literatuur en op de diepgang van de rapporten. Het panel mist de onderbouwing van de gekozen methode en analyse van de onderzoekgegevens en vindt de conclusies (of het implementatieplan) te oppervlakkig. Het panel heeft gesproken met begeleiders en beoordelaars van dit afstudeerwerk. Zij herkennen de kritiek van het panel en zien zelf het gebrek aan diepgang, onderzoeksvaardigheden en kritisch vermogen ook als discutabel, maar beoordeelden dit werk als voldoende. Bij één van deze studenten was volgens de docenten de werksetting meer gericht op SPH dan op MWD. De omstandigheden waren voor deze student niet positief faciliterend. Het panel vraagt zich af, of deze student dan in die context had mogen afstuderen.

De werkveldvertegenwoordigers met wie het panel sprak zijn positief over de afstudeerproducten van zowel de voltijd- als de deeltijdopleiding. De hbo-monitor 2012 laat zien dat alle voltijdrespondenten werk hebben en 86 procent van de deeltijdstudenten. Ruim 90 procent van alle studenten werkt in een functierichting die bij de opleidingsrichting past, deeltijdstudenten vaker op een passend functieniveau dan voltijdstudenten. Van de voltijdstudenten is 74 procent (zeer) tevreden over de studie, bij de deeltijdstudenten is dat 86 procent.

Overwegingen en conclusie

De opleiding onderbouwt het toetssysteem met ASB-breed beleid en werkt het uit in een toetsplan voor de eigen opleiding. De toetsen zijn gevarieerd en passen bij het gegeven onderwijs. Docenten zijn en worden geschoold in het ontwikkelen en beoordelen van toetsen en zijn hierover met elkaar in gesprek.

Het toetsstelsel stelt naar de mening van het panel de studenten in staat om de beoogde eindkwalificaties te realiseren. De kwaliteit van toetsen wordt geborgd door actief optreden van de examen- en toetscommissie.

Bij het afstuderen, zowel voltijd als deeltijd, staan de competenties behorend bij de MWD-kerntaken uit taakgebied 3 centraal en in mindere mate de competenties uit taakgebied 2. In uitvoerende zin zijn de competenties uit de taakgebieden 1 en 2 getoetst tijdens de stage van de voltijdstudenten en de beroepspraktijkvorming van de deeltijdstudenten in de eigen werksetting.

Het panel heeft van een grote steekproef van studenten, voltijd en deeltijd, het afstudeerwerk beoordeeld en stelt vast dat dit over het algemeen hbo-bachelorniveau heeft. Bij de deeltijdstudenten is dit resultaat direct aan de individuele student toe te schrijven. Bij de voltijddopleiding geldt dit ook in voldoende mate, mede door de individueel uitgevoerde meesterproef.

Bij de inrichting en uitvoering van de afstudeerfase, maakt het panel een aantal kanttekeningen. Deze betreffen de verschillen tussen het afstuderen van de voltijd- en deeltijdstudenten, de toegestane groepsgrootte bij het project van de voltijdstudenten, de complexiteit van het voltijd afstudeerproces (overlap of toegevoegde waarde van de verschillende deelbeoordelingen) en de transparante verantwoording van de beoordelingscriteria bij beide opleidingsvarianten.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende** voor de voltijd- en deeltijdvariant op de locatie in Breda en voor de deeltijdvariant op de locatie in Den Bosch.

3 Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel Voltijd Breda	Oordeel Deeltijd Breda	Oordeel Deeltijd Den Bosch
1 Beoogde eindkwalificaties	Voldoende	Voldoende	Voldoende
2 Onderwijsleeromgeving	Voldoende	Voldoende	Voldoende
3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	Voldoende	Voldoende	Voldoende

Overwegingen en conclusie

Het visitatiepanel heeft vastgesteld dat de beoogde eindkwalificaties van de opleiding wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie in voldoende mate zijn geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen. De opleiding volgt de landelijke ontwikkelingen op het gebied van de eindkwalificaties. Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren in een samenhangende leeromgeving.

De opleiding beschikt naar de mening van het panel over een adequaat systeem van toetsing en toont in voldoende mate aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening voltijd van Avans Hogeschool te Breda en deeltijd te Breda en Den Bosch (vallend onder verantwoordelijkheid van de Academie voor Sociale Studies Breda), als **voldoende**.

4 Aanbevelingen

Standaard 1

De opleiding wil zich onderscheiden van andere MWD-opleidingen in het land. Het visitatiepanel waardeert dit positief en adviseert om de gekozen profilering, in samenspraak met het werkveld, dieper uit te werken en scherper te formuleren. Deze profilering zou transparant herkenbaar moeten zijn in het MWD-leerplanschema, de curriculumbeschrijvingen en de studiehandleidingen of blokboeken om uiteindelijk in het afstudeerwerk van de studenten tot uitdrukking te komen. Naar de mening van het panel is hiervoor nodig dat alle medewerkers zich eigenaar tonen van de profilering en in woord en gedrag hierover een eenduidig beeld overbrengen aan de studenten.

Standaard 2

Het panel begrijpt het tweesporenbeleid wat betreft de brede sociaal agogische taakgebieden en de MWD-specifieke competenties. De opleiding ontleent voor een deel ook haar kracht aan de ASB-brede uitwerking van het curriculum. Toch adviseert het panel om bij de beschrijving van het onderwijs en de uitwerking daarvan in de verschillende documenten, waaronder de studiehandleidingen of blokboeken, ook de relatie met de MWD-specifieke kerntaken en competenties inhoudelijk toe te lichten. Naar de mening van het panel zal daardoor de relevantie van de leerdoelen en beoordelingscriteria voor de studenten transparanter worden.

Ook adviseert het panel om in het kader van de borging van de kwaliteit van de leeromgeving en heldere informatie voor studenten, de belangrijke documenten, leerplanschema, curriculumbeschrijvingen en blokboeken, transparanter bij elkaar te laten aansluiten. Dit ongeacht het feit dat het panel overtuigd is van de inhoudelijke relevantie van het curriculum.

Wat betreft de driejarige route die mogelijk is voor studenten met een verwant mbo-4 diploma, adviseert het panel de toekenning van vrijstellingen te individualiseren.

Standaard 3

Het visitatiepanel adviseert de opleiding om het afstuderen kritisch onder de loep te nemen en hiermee niet te wachten op de curriculumontwikkeling voor de jaren 3 en 4, die uitgesteld is in verband met de organisatieverandering. Het panel ziet de volgende aandachtspunten:

- De verschillen in afstuderen bij de voltijd- en deeltijdopleiding;
- De groepsgrootte bij het afstudeerproject van de voltijdstudenten;
- De toegevoegde waarde van de verschillende deelbeoordelingen bij het afstudeerproject van de voltijdstudenten en samenhang of overlap tussen het project en de meesterproef;
- Een transparante verantwoording van de beoordelingscriteria in relatie tot de MWD-kerntaken en competenties, die bij het afstuderen centraal staan;
- Blijvende discussie en intervisie onder docenten over eenduidige toepassing van de eigen voorwaardelijke en beoordelingscriteria en de kritische factoren die de grens tussen een voldoende en onvoldoende beoordeling uitmaken.

5 Bijlagen

Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding

Taakgebied 1: Directe en indirecte hulp- en dienstverlening

A. Kerntaak 1: Werken met en namens cliënten: psychosociale hulpverlening

1. De maatschappelijk werker legt contact met de cliënt of het cliëntstelsel en streeft naar een samenwerkingsrelatie met de cliënt, ook in situaties gekarakteriseerd door drang of dwang.
2. De maatschappelijk werker vormt zich samen met de cliënt een beeld van de aard van de vraag van de cliënt - of van de problemen in de situatie waarin de cliënt verkeert.
3. De maatschappelijk werker maakt een hulpverleningsplan of dienstverleningsplan in samenspraak met de cliënt, verantwoordt dit plan op toegankelijke wijze voor betrokkenen en spreekt daarmee de ontwikkelingsmogelijkheden van de cliënt aan.
4. De maatschappelijk werker verleent hulp en diensten op *methodische en reflectieve wijze*. Hij of zij handelt volgens de *regulatieve* cyclus en vangt, afhankelijk van de situatie, op verschillende punten in deze cyclus aan. Deze hulp- en dienstverlening neemt, afhankelijk van de situatie de volgende vormen aan.
5. De maatschappelijk werker verleent op resultaatgerichte wijze hulp- en dienstverlening volgens een breed spectrum van methodische benaderingen (*eclectisch integratief, methodisch niet eenkennig en evidence based als dat mogelijk en gezien de situatie geëigend is*) en verantwoordt de inzet ervan. Ontwikkeling van het zelfregulerend vermogen en empowerment van de cliënt binnen de reële mogelijkheden vormen daarbij uitgangspunten. Ten minste de methodische benaderingswijzen, beschreven in de *body of knowledge and skills* maken onderdeel uit van zijn methodische handelingsvermogen.
6. De maatschappelijk werker kan verwijzen naar netwerkpartners, evalueert en sluit af.

B. Kerntaak 2: Werken voor cliënten en potentiële cliënten

1. De maatschappelijk werker signaleert probleemveroorzakende of probleemversterkende factoren in de maatschappelijke context (van cliënt, cliëntstelsel), zoals wetten, regels, voorzieningen, situaties die voor bepaalde groepen in de samenleving nadelig werken en handelt gericht op cliënt, cliëntstelsel en/of samenleving.
2. De maatschappelijk werker voorziet probleemveroorzakende of probleemversterkende factoren en handelt preventief.
3. De maatschappelijk werker bevordert interculturele communicatie.
4. De maatschappelijk werker begeleidt vrijwilligers die betrokken zijn bij hulpverlening aan cliënten op adequate wijze en gaat om met het spanningsveld tussen de (persoonlijke) doelen van de vrijwilligers, betrokken cliënt(en) en die van de organisatie.

Taakgebied 2: Werken in en vanuit een arbeidsomgeving

C. Kerntaak 3: Werken in de eigen instelling of organisatie

1. De maatschappelijk werker voert taken uit, in en vanuit een organisatie, en is daarbij een proactief sociaal ondernemer die belang stelt in het welzijn van mensen in de samenleving.
2. De maatschappelijk werker maakt deel uit van een organisatie, is als professional loyaal aan die organisatie, maakt zich missie, beleid, doelstellingen en cultuur van de organisatie eigen en levert vanuit 'maatschappelijk werk'-perspectief een bijdrage aan de uitvoering en ontwikkeling van missie, beleid, doelstellingen en cultuur.
3. De maatschappelijk werker initieert intercollegiaal overleg en samenwerking en werkt in teamverband. Hij neemt deel aan: voortgangs- en beleidsoverleg, projectgroepen, intervisiegroepen, signaleringsgroepen en werkbegeleiding.
4. De maatschappelijk werker (bege)leidt zo nodig vrijwilligers in of vanuit de organisatie.
5. De maatschappelijk werker levert een actieve bijdrage aan vernieuwingsprojecten die binnen de organisatie in gang zijn of worden gezet of initieert, indien nodig, vernieuwingsprojecten en acquireert daarbij zo nodig subsidiegelden.

6. De maatschappelijk werker werkt volgens en rapporteert conform het kwaliteitsborgingssysteem van de organisatie. De maatschappelijk werker verantwoordt de effectiviteit en efficiëntie van zijn functioneren naar collega's en leidinggevenden vanuit de bestaande kaders van de eigen organisatie.
7. De maatschappelijk werker levert een bijdrage aan beheersmatige aspecten van de organisatie. Beheer valt daarbij op te vatten als het richting geven aan alle processen die zich in een organisatie afspelen met het oog op de gestelde doelen. De maatschappelijk werker voedt de informatiesystemen met gegevens uit de eigen portefeuille en gebruikt (ICT-)hulpmiddelen voor het registreren van deze werkzaamheden. Hij is zich bewust van financiële afrekening en verantwoording.

D. Kerntaak 4: Werken in externe samenwerkingsverbanden

1. De maatschappelijk werker draagt de in het beroep vigerende waarden en normen uit.
2. De maatschappelijk werker organiseert en coördineert multidisciplinair overleg en samenwerking ten behoeve van cliënten, cliëntsystemen en situaties waarvoor dat nodig is en neemt daaraan deel.
3. De maatschappelijk werker voert de werkzaamheden uit die voortvloeien uit de samenwerking en levert een proactieve bijdrage aan het optimaal functioneren van externe samenwerkingsverbanden waarin hij of zij participeert.
4. De maatschappelijk werker kan het beroep maatschappelijk werk profileren en zijn taakuitvoering vanuit het beroepsmatig werken verantwoorden.
5. De maatschappelijk werker kan andere professionals consulteren, adviseren en coachen.
6. De maatschappelijk werker kan een andere professional aanspreken op het uitvoeren van zijn taken in het externe samenwerkingsverband.

Taakgebied 3: Werken aan professionaliteit en professionalisering

E. Kerntaak 5: Zichzelf ontwikkelen in het beroep

1. De maatschappelijk werker reflecteert op het eigen handelen en stuurt de eigen competentieontwikkeling.
2. De maatschappelijk werker handelt: normatief – ethisch volgens de grondslagen van het beroep; ondernemend en innovatief; met bewustzijn van de eigen grenzen; betrokken; empathisch; assertief; integer; doel- en resultaatgericht; kwaliteitsgericht.

F. Kerntaak 6: Bijdragen aan de ontwikkeling van het beroep

1. De maatschappelijk werker hanteert de beroepscode en leert werken volgens de beroepscode; hij kan omgaan met ethische dilemma's.
2. De maatschappelijk werker levert een bijdrage aan de opleiding van maatschappelijk werkers bijvoorbeeld door het begeleiden van stagiairs.
3. De maatschappelijk werker draagt bij aan innovatie en beroepsontwikkeling.

Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma

1^e jaar Voltijd: Programma 2012 – 2013 voor cohort 2012

Opleidingsjaar 1				
	Periode 1 <i>Ontmoetingen met doelgroepen</i>	Periode 2 <i>Welzijnswerk van toen tot nu</i>	Periode 3 <i>MWD en professionaliteit (MWD)</i> <i>Gelijkwaardigheid, zeggenschap en support (SPH)</i> <i>Oriëntatie op de leefwereld van burgers (CMV)</i>	Periode 4 <i>Gezinsvoogdij en Jeugdreclassering (MWD)</i> <i>Jeugd en Psychiatrie (SPH)</i> <i>Werken en leren in de vrije tijd van jongeren (CMV)</i>
Taak-1 Project	3 EC	3 EC	3 EC	3 EC
Taak-2 Individueel	2 EC (inclusief introductie en voorbereiding vrijwilligerswerk)	1 EC	1 EC	1 EC
Leerstof (kennis en vaardigheden)	10 EC	10 EC	10 EC	10 EC
Vrijwilligerswerk		1 EC	1 EC	1 EC
Totaal	15 EC	15 EC	15 EC	15 EC

2^e jaar Voltijd: Programma 2012 – 2013 voor cohort 2011

Opleidingsjaar 2				
	Periode 5 <i>De regulatieve cyclus: een plan uitvoeren en evalueren (CMV, MWD, SPH)</i>	Periode 6 <i>De regulatieve cyclus: een plan uitvoeren en evalueren (CMV, MWD, SPH)</i>	Periode 7 <i>De regulatieve cyclus: oriënteren, plannen, uitvoeren en evalueren (CMV, MWD, SPH)</i>	Periode 8 <i>Werken in en vanuit een organisatie</i>
Taak-1 Project	4 EC	4 EC		
Taak-2 Individueel	2 EC	2 EC	2 EC	2 EC
Leerstof (kennis en vaardigheden)	9 EC	9 EC	7 EC	3 EC
keuzecursus				4 EC
Stage			6 EC	6 EC
totaal	15 EC	15 EC	15 EC	15 EC

1^e jaar voltijd verkorte route: Programma 2012-2013 voor cohort 2012

Opleidingsjaar 1 van de verkorte route

Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
P-VK-102-2 Communiceren 4 EC	GP-VK-104 Plannen maken 4 EC	CMV-V-102-2 Cultuur 5 EC MWD-V-203 Schulden 4 EC SPH-V-201 Rehabilitatie 5 EC	MWD-V-201-2 Psychosoc2 4 EC MWD-V-204-2 Justitieel 2 4 EC MWD-VK-222 Psychopat2 3 EC SPH-V-203-2 Leefmilieu 5 EC SPH-V-202 -2 Jeugd 5 EC
GP-V-103 Kijken en doorzien 5 EC	CMV-V-101 Activeren MWD-V-101-2 Psychoc 1 SPH-V-102-2 Psychiatrie 5 EC	GP-V-202 Organisatie 5 EC	CMV-V-201-3 Burgerschap 5 EC CMV-V-202 Participatie 5 EC
GP-V-106 Signaleren 5 EC	GP-V-203-3 Normatieve professionaliteit en recht 5 EC	GP-V-204-2 Diversiteit 5 EC	GP-VK-207 Stagevoorbereiding 3 EC
SLB-VK-110 Studieloopbaanbegeleiding 2 EC		SLB-VK-210 Studieloopbaanbegeleiding 2 EC	

3^e jaar Voltijd: Programma 2012 – 2013 voor

- cohort 2010 reguliere route
- cohort 2011 verkorte route

Opleidingsjaar 3

Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
BPV-V-310-2 Beroepspraktijkvorming			45 EC
KP-V-300 e.v. Keuzeprogramma's	KP-V-300 e.v. Keuzeprogramma's	KP-V-300 e.v. Keuzeprogramma's	5 EC
GP-V-301 Kernvragen van het beroep			6 EC
SUP-V-301 Supervisie			4 EC

4^e jaar Voltijd: Programma 2012 – 2013 voor

- cohort 2009 reguliere route
- cohort 2010 verkorte route

Opleidingsjaar 4			
Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Minoren		Afstudeertraject	
Min-V-401-3 Werken in gedwongen kader Min-V-402-3 GGZ Agoog Min-V-403-4 Jeugd Min-V-405-4 Design 4 all Min-V-406-2 LVB Min-V-409 Vrije Minor Keuze 30 EC		AT-V-401-2 Meesterproef 14 EC AT-V-402-2 Afstudeerproject 14 EC 28 EC	
		SLB-V-410 Studieloopbaanbegeleiding 2 EC	

1^e jaar Deeltijd: Programma 2012 - 2013 voor cohort 2012

Opleidingsjaar 1

	Periode 1 <i>Ontmoetingen met doelgroepen</i>	Periode 2 <i>Welzijnswerk van toen tot nu</i>	Periode 3 <i>MWD en professionaliteit (MWD)</i> <i>Gelijkwaardigheid, zeggenschap en support (SPH)</i> <i>Oriëntatie op de leefwereld van burgers (CMV)</i>	Periode 4 <i>Gezinsvoogdij en Jeugdreclassering (MWD)</i> <i>Jeugd en Psychiatrie (SPH)</i> <i>Werken en leren in de vrije tijd van jongeren (CMV)</i>
Taaksturing	7 EC	7 EC	3 EC	3 EC
Passend werk			4 EC	4 EC
Leerstof (kennis en vaardigheden)	8 EC	8 EC	8 EC	8 EC
Totaal	15 EC	15 EC	15 EC	15 EC

2^e jaar Deeltijd: Programma 2012 – 2013 voor cohort 2011

Opleidingsjaar 2

	Periode 5 <i>De regulatieve cyclus: een plan uitvoeren en evalueren (CMV, MWD, SPH)</i>	Periode 6 <i>De regulatieve cyclus: een plan uitvoeren en evalueren (CMV, MWD, SPH)</i>	Periode 7 <i>De regulatieve cyclus: oriënteren, plannen, uitvoeren en evalueren (CMV, MWD, SPH)</i>	Periode <i>Werken in en vanuit een organisatie</i>
Taaksturing	3 EC	3 EC	3 EC	3 EC
Passend werk	4 EC	4 EC	4 EC	4 EC
Leerstof (kennis en vaardigheden)	8 EC	8 EC	8 EC	4 EC
keuzecursus				4 EC
totaal	15 EC	15 EC	15 EC	15 EC

1^o jaar deeltijd Programma 2012-2013 voor verkorte route cohort 2012:

Propedeuse		Beroepsvormende fase	
Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
MWD-D-101 Intake SPH-D-102-2 Psychiatrie CMV-D-101-2 Activeren 4 EC	MWD-DK-122 Psychopat2 SPH-D-203 Leefmilieu CMV-D-102-3 Cultuur 4 EC	MWD-D-204-2 Justitieel 2 SPH-D-202 Jeugd CMV-D-201-2 Burgerschap 4 EC	MWD-D-201-3 Psychosoc 2 SPH-D-201 Rehabilitatie CMV-D-202-2 Participatie 4 EC
GP-DK-106 Signaleren 4 EC	GP-DK-109 Zelfregulering Psych. Stromingen 4 EC	GP-D-202 Werken in en vanuit een organisatie 4 EC	GP-D-203 Normatieve professionaliteit en recht 4 EC
Taaksturing 14 EC		Taaksturing 14 EC	

3^o jaar Deeltijd: Programma 2012 – 2013 voor

- cohort 2010 reguliere route
- cohort 2011 verkorte route

Opleidingsjaar 3

Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
GP-D-302-3 4 EC	MAJOR MWD-D-301-2 Schuldhelpverlening aan gezinnen SPH-D-301-3 Gespreksvoering CMV-D-301 Ondernemingsplan 4 EC	GP-D-303-2 Onderbouwen en verantwoorden 4 EC	GP-D-304-3 Onderzoek en innovatie 6 EC
	GP-D-301-4 Diversiteit 4 EC	KP-D-200 e.v. Keuzeprogramma's 4 EC	
SUP-D-301 Supervisie 4 EC			
SLB-D-310 Studieloopbaanbegeleiding 2 EC			
BPV-D-310-2 Beroepspraktijkvorming 28 EC			

4^e jaar Deeltijd: Programma 2012 – 2013 voor

- cohort 2009 reguliere route
- cohort 2010 verkorte route

Opleidingsjaar 4

Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Minoren			
MIN-D-402-3 GGZ Agoog MIN-D-403-2 Jeugd (Den Bosch) MIN-D-406 LVB (Breda) MIN-D-404 Creatieve social worker (Den Bosch) MIN-D-409-2 Vrije Minor Keuze MIN-D-410-3 Management en Leidinggeven 30 EC		AT-D-402 Meesterproe0f 15 EC	
		SLB-D-410 Studieloopbaanbegeleiding 2 EC	
		BPV-D-410-3 Beroepspraktijkvorming 13 EC	

Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris

Mevrouw K. Kleine, voorzitter

Mevrouw Kleine is ingezet vanwege haar onderwijsdeskundigheid en haar vakdeskundigheid op het gebied van hoger sociaal agogisch onderwijs. Zij is directeur van HaKa-Nederland, dat met name actief is binnen het onderwijs en de (jeugd)zorg. Daarnaast is zij bij de HBO-Raad projectleider van het project “diversiteit in jeugdbeleid” en projectleider “praktijkervaring HSAO docenten”. Tot 2011 was zij directeur bij Hogeschool INHolland Rotterdam en Den Haag van de hbo bacheloropleidingen CMV, MWD en SPH, waar ook 3 mbo-opleidingen waren ondergebracht. Zij heeft verschillende publicaties op haar naam staan. Voor deze visitatie heeft mevrouw Kleine onze handleiding voor panelleden ontvangen en is zij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2002 – 2003	Management cursus bij IBO
1998	Didactiek voor HBO-docenten
1994 – 1995	VO-supervisie en begeleidingskunde
1989 – 1991	VO-management
1982 – 1986	HBO-jeugdwelzijnswerk

Werkervaring:

2011 – heden	Directeur HaKa-Nederland, Projectleider HBO-Raad in het kader van professionaliseren van docenten, Projectleider Jeugdzorg Nederland voor traineeship startende werkers in de jeugdzorg
2005 – 2011	Directeur bij Hogeschool Inholland Rotterdam en Den Haag van CMV, MWD en SPH.
2003 – 2005	Programma directeur bij Hogeschool Inholland bij de economische opleidingen (MER, P&A, SJD, CE, IBMS, IBL)
2002 – 2003	Opleidingsmanager SJD bij Hogeschool Inholland
1999 – 2002	Trainer op het gebied van communicatie, verhoortechnieken, leiderschap en jeugdzorg
1986 – 1999	Werkzaam in de jeugdzorg als groepsleider, manager, opleidingsadviseur en trainer

Overig:

heden	Bestuurslid Stichting Fie van der Hoop en SOD, Bestuurslid bij Socio pro, Bestuurslid Landelijk Cliëntenforum Jeugdzorg
2006 – 2011	voorzitter van de sectorraad HSAO en lid van het SAC HSAO

Publicaties:

2012	Hoofdstuk in het boek: DE JEUGDPROFESSIONAL IN ONTWIKKELING. Handboek voor professionals in het jeugddomein.
2011	Tijdschrift Socio-SPH “van wantrouwen naar vertrouwen”
2011	Tijdschrift HO management “ruimte voor de professional”
2009	Tijdschrift HO management “praktijkgericht onderwijs en onderzoek in communities”

De heer drs J. Loovers

De heer Loovers is voornamelijk ingezet vanwege zijn expertise op het gebied van onderwijs in maatschappelijk en welzijnswerk, sociaal pedagogische hulpverlening en culturele en maatschappelijke vorming. Sinds 1 januari 2012 is hij voorzitter van de landelijke Stichting Sociale Professionaliteit. Deze stichting ontwikkelt een landelijk digitaal platform mbt de sociale beroepen. Hogescholen, werkveldinstellingen en overheden kunnen gebruik maken (halen en brengen) van dit platform dat zich richt op het werkgebied de sociale beroepsbeoefenaar. Eveneens sinds 1 januari 2012 is hij programmaraad – secretaris van de in ontwikkeling zijnde HBO-Master Onderwijskundigleiderschap voor ROC-managers en ROC-docenten. De programmaraad is eindverantwoordelijk voor de hele master, zoals ontwerpen, ontwikkelen, waarborgen van continuïteit. Naast programma-secretaris is hij verantwoordelijk voor het visitatie-klaar maken van deze master. De heer Loovers heeft vanuit opleiding en werkervaring kennis van en ervaring met de accreditatiesystematiek.

Opleiding:

2004 – 2006	Tweejarige coachcursus bureau GREEP, Woerden
1977 – 2003	Diverse interne en externe managementcursussen (o.a Interstudie, GITP) tijdens de loopbaan
1978 – 1984	Nederlandse Taal en Letterkunde (doctoraal) en bijvak Pedagogiek, Rijksuniversiteit Utrecht
1965 – 1978	Nederlandse Taal en Letterkunde MO-A en MO- B, Noordelijke Leergangen
1960 – 1965	Hervormde Kweekschool Assen

Werkervaring:

2012 – heden	voorzitter van de landelijke Stichting Sociale Professionaliteit.
2012 – heden	programmaraad – secretaris van de in ontwikkeling zijnde HBO-Master Onderwijskundigleiderschap voor ROC-managers en ROC-docenten.
2009 – 2010	vast lid van visitatiepanels voor in totaal 8 visitaties van de Vlaamse bacheloropleidingen Orthopedagogie en de bachelor na bacheloropleidingen voor resp. Educatieve Benadering van Personen met Autismespectrum stoornissen en Orthopedagogisch Management in opdracht van VLHORA (Vlaamse Hogescholenraad) te Brussel.
2006 – 2009	lid van verschillende visitatiepanels voor in totaal 15 visitaties van sociale opleidingen CMV, MWD en SPH van hogescholen in opdracht van NQA, Utrecht.
2005 – 2011	als coach/adviseur en als projectleider freelance verbonden aan de Hogeschool Windesheim te Zwolle. Het projectleiderschap betreft aparte projecten nl.: <ul style="list-style-type: none">• projectleider project Sozio-kennistoetsen, uitgeverij SWP, Amsterdam (2007 – 2010)• ontwikkelen van een Windesheim HBO service – en innovatiecentrum te Harderwijk (2007 – 2010).• ontwikkelen van geïntegreerd concept voor Creatieve Industrie binnen de Hogeschool Windesheim (2006 – 2009);• ontwikkelen van een Windesheim HBO service – en innovatiecentrum te Hardenberg (2006 – 2007);
2002 – 2005	instellingsdirecteur (functies vanaf 1977 waren bij Hogeschool Windesheim of rechtsvoorgangers)
2000 – 2002	afdelingsdirecteur CMV, MWD, SPH
1998 – 2000	clusterdirecteur SPH en CMV/MWD
1994 – 1998	opleidingsdirecteur SPH

1986 – 1994	studierichtingsleider HBO-J / SPH
1984 – 1986	adjunct-directeur HBO-Jeugdwelzijnswerk
1979 – 1984	coördinator examenjaar HBO-Jeugdwelzijnswerk
1977 – 1984	docent Nederlands HBO-Jeugdwelzijnswerk
1977 – 1978	leraar Nederlands MBO
1975 – 1977	leraar Nederlands MAVO
1966 – 1975	onderwijzer basisonderwijs

Diversen:

2009 – heden	lid van de Raad van Toezicht Baalderborg Groep (instelling verstandelijk gehandicapten- en ouderenzorg)
2008 – heden	projectleider project /Socio Kennistoetsen, uitgeverij SWP, Amsterdam
2008 – 2011	voorzitter redactieraad vakblad SoziO-SPH
2006 – 2008	hoofdredacteur vakblad SoziO-SPH
2003 – 2009	lid Raad van Toezicht woonzorgcentrum “Avondlicht” te Dedemsvaart
2001 – 2009	lid Raad van Toezicht “Travers” te Zwolle (instelling voor maatschappelijk welzijn)
2001 – 2005	lid Sectoraal Advies College (SAC/HBO-raad)
1999 – 2005	lid Sectorraad Hoger Sociaal Agogisch Onderwijs (HBO-raad)
1996 – 2000	lid afdelingsbestuur onderwijsvakbond CNV
1993 – 1997	secretaris van de Vereniging voor Christelijk Basisonderwijs te Avereest
1990 – 2006	redactielid vakblad SoziO-SPH (Landelijk vakblad voor sociale en pedagogische beroepen)

Mevrouw M.A. Verharen MLC

Mevrouw Verharen is ingezet vanwege haar deskundigheid op het gebied van Social Work. Mevrouw Verharen is programmamanager, organisatie adviseur, intern auditor bij Zuyd Hogeschool. Sinds 1996 is zij werkzaam voor en binnen de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening van de toenmalige Hogeschool Sittard. Na neutrale conversie is dat uitstroomprofiel opgegaan in wat nu de brede bacheloropleiding voor Social Work is. Als intern auditor heeft zij de afgelopen jaren de visitatierapporten geschreven voor de opleidingen bachelor Social Work in 2006; EVC-procedures 16 opleidingen in 2007-2008, master Advanced Nurse Practitioner in 2008 en bachelor Social Work in 2010-2012. Zij is adviseur bij de visitatierapportages voor de bacheloropleidingen Hogere Juridische Opleiding in 2011 en People & Business Management in 2011-2012. Samen met de heer Wim Goossens is zij medeschrijver / ontwikkelaar van de gehele nieuwe brede bacheloropleiding Social Work inclusief nieuw profiel (en op dat moment enig in z'n soort in Nederland) van de sociaal agoog zowel voltijd als deeltijd variant. Ook is zij voorzitter geweest van de examencommissie, deelraad, theorie en methodiekdocent met als vakspecialisatie organisatie & management, systeembenadering en legitimatievraagstukken. Voor deze visitatie heeft mevrouw Verharen onze handleiding voor panelleden ontvangen en is zij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2009 – 2012	Masteropleiding Leadership in Change
1999 – 2004	Katholieke Universiteit Nijmegen Pedagogische Wetenschappen & Onderwijskunde
1993	VO- Supervisie HvA
1992	VO-systeembenadering HvA
1984 – 1988	HBO-MWD Hogeschool Sittard (nu Zuyd)

Werkervaring:

- 1996 – heden ZUYD Hogeschool
2010 – heden Programmamanager | organisatie adviseur | intern auditor
2008 – 2010 Platform secretaris
2007 Interim Directeur Social Work
1988 – 2006 Maatschappelijk werker / coördinator MW Stichting Welzijnswerk Landgraaf (nu WELSUN)

Mevrouw M.M. Heesters

Mevrouw Heesters is ingezet als studentlid. Zij volgt de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening aan Hanzehogeschool te Groningen. Binnen deze opleiding volgt mevrouw Heesters het honoursprogramma, het Landelijk Uitstroomprofiel Jeugdzorgwerker. Zij werkt als woonbegeleidster van gehandicapten bij Stichting de Trans Rolde. Mevrouw Heesters is representatief voor de primaire doelgroep van de opleiding en beschikt over studentgebonden deskundigheden met betrekking tot de studielast, de onderwijsaanpak, de voorzieningen en de kwaliteitszorg bij opleidingen in het domein. Voor deze visitatie is mevrouw Heesters aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

- 2010 – heden Maatschappelijk Werk en Dienstverlening - Hanzehogeschool Groningen
2008 – 2010 Psychologie - Rijksuniversiteit Groningen
2002 – 2008 VWO - Zernike College Haren

Werkervaring:

- 2012 – heden Honours stage - Accare UCKJP Groningen
2011 – 2012 Telefoonwacht - Sensor Groningen/Drenthe
2010 – heden Woonbegeleidster gehandicapten - Stichting de Trans Rolde
2009 – 2010 Simulatie patiënt - Faculteit geneeskunde UMCG/RUG Groningen
2008 – heden Zelfstandig gediplomeerd paardrijdinstructrice
2004 – 2009 Horeca medewerkster - Camping De Vledders Schipborg

Mevrouw H.G. Burgler-Feenstra, NQA-auditor

Mevrouw Burgler-Feenstra is ingezet als NQA-auditor. Zij heeft een ruime ervaring met visitaties in het hoger onderwijs en met EFQM-audits bij de Hanzehogeschool. Op grond van deze werkervaring heeft zij auditdeskundigheid. Zij is bekend met het proces van accreditatie in het hoger onderwijs en is verder ingewerkt binnen de werkwijze van NQA. In 2010 heeft zij deelgenomen aan de NVAO-training voor gecertificeerd secretaris. In 2012 maakte zij enkele malen deel uit van een door de VLUHR (Vlaanderen) samengesteld visitatiepanel.

Opleiding:

- 1985 Eerstegraads lesbevoegdheid, RijksUniversiteit Limburg
1981 Diploma logopedist, Academie voor Logopedie Groningen
1974 Diploma maatschappelijke werkende, Sociale Academie Den Haag
1969 Diploma HBS-B, Haags Montessori Lyceum
1966 Diploma MULO-B, Dr. O.G. Heldringschool

Werkervaring:

2010 - heden NQA auditor

2001 – heden Beleidsadviseur kwaliteitszorg bij het Stafbureau Onderwijs en Onderzoek van de Hanzehogeschool Groningen

1999 – 2001 Studentendecaan en beleidsadviseur faculteit Gamma dienst Onderwijs en Studentenzaken

1984 – 1999 Docent logopedie Hanzehogeschool Groningen

1981 – 1984 Logopediste voortgezet speciaal onderwijs / zelfstandig gevestigd logopediste

Bijlage 4: Bezoekprogramma

Dag 1

Tijdstip	Programmaonderdeel	Deelnemers
12.30 – 13.30	Lunch en kennismaking	Panel
13.30 – 18.30	Materiaalbestudering: - Studiemateriaal - Studentmateriaal - Alle door NQA geselecteerde scripties	Panel
15.00 – 15.30	Spreekuur en rondleiding (± ½ uur, tijd in overleg)	

Dag 2

Tijdstip	Programmaonderdeel	Deelnemers
08.30 – 09.15 uur	Blok Inhoud I: afstuderen	Malou Liebrechts MA Drs. Joost van Iersel Dr. Sophie Bouwens Ir. Maarten van den Berg Drs. Frank Philippart Kim Jacobs Peter Dautzenberg
09.30 – 10.15 uur	Blok Inhoud II: afstudeerfase	Monique Munster Debby van Bergen Arjan van der List Sylvia Snip Hananja Langelier Andrea Honders
10.30 – 11.15 uur	Blok Inhoud III: propedeuse en hoofdfase	Jens Thomassen Theodor Poels Selwa Hajjaji Carolien van Noort Maarten van Amelsfoort Agnes Voorbraak Cor Houet
11.30 – 12.15 uur	Gesprek met docenten	Denny Dirx MSc Drs. Kitty van der Made Drs. Mirjam Schrover Hans Opbroek MMO Anneke Reemeijer Drs. Laurens de Croes Le-Xuan Tran MA Kees van Dam MSc

12.15 – 13.15 uur	Lunchpauze + overleg / extra bestuderen materiaal	Panel
13.15 – 14.00 uur	1 ^e gesprek met opleidingsmanagement	Ir. Harrie de Werd Drs. Jo Timmermans Jan Havermans MSc
14.15 – 15.00 uur	Blok Borging	Tonja Nijenhuis Drs. Marielle van Hest Aad Kok M Drs. Laurens de Croes Jan Piet Rolle Meity Feher MSc
15.15 – 15.45 uur	Extra gesprek over twee afstudeerwerken	Ir. Maarten van den Berg Denny Dirks MSc Jan Piet Rolle Drs. Kitty van der Made
15.45 – 16.45 uur	Beoordelingsoverleg Panel	Panel
16.45 – 17.30 uur	2 ^e gesprek opleidingsmanagement, inclusief afronding	Ir. Harrie de Werd Drs. Jo Timmermans Jan Havermans MSc

Bijlage 5: Bestudeerde en ter inzage gelegde documenten

	Totaaloverzicht Inzagemateriaal Visitatie ASB MWD 2013
	Vooraf aangeleverd via Portal NQA en/of op papier:
	Afstudeerwerk van 19 studenten, later aangevuld met 10 extra studenten
	Opleidingsdocumenten
	Overzichtslijst Afgestudeerden MWD
	Opleidingskader ASB 2012-2015, versie 11 6 juni 2013
	Opleidingsprofiel Brede bachelor Social Work, versie 6 mei 2006
	Vakmanschap met bezieling, 10 juni 2013
	Sectoraal Adviescollege Sociaal Agogisch Onderwijs, Sociaal Agogisch Sectoraal Overleg: Vele takken, één stam, november 2008.
	Landelijk Opleidingsoverleg MWD, Herkenbaar en Toekomstgericht 2.0, Landelijk opleidingsprofiel voor de HBO bacheloropleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening, oktober 2009.
	Landelijk Uitstroomprofiel Jeugdzorgwerker, juni 2010
	Niveautaxonomie Operationeel, Brede bachelor Social Work 2005
	Niveauwerkwoorden voor het onderwijs, 10 november 2005
	Internationaliseringsbeleid Academies voor Sociale Studies Avans Hogeschool, 10 januari 2012
	ASB Leerplanschema, 11 januari 2012
	Leerplanschema MWD, conceptversie 13, januari 2013
	MWD Breda Competentiematrix (staand curriculum), april 2013
	MWD Breda BoKS Staand Curriculum, versie april 2013.
	MWD Breda Beleidsnota supplement Jeugdzorgwerker, versie juni 2013
	OER 2012-2013
	Curriculumbeschrijving ASB DT
	Curriculumbeschrijving ASB VT
	Curriculumoverzicht MWD
	Literatuuroverzicht ASB DT MWD 2012-2013
	Literatuuroverzicht ASB VT MWD 2012-2013
	Samenvattend overzicht MWD team(deskundigheid)
	ASB toetsbeleid, 28 maart 2011
	Toetsbeleid ASB, 2005-2006.
	Toetsplan ASB 2012-2013, 1 oktober 2012
	Studiehandleiding Afstudeerproject ASB, 2012-2013.
	Studiehandleiding Meesterproef ASB, 2012-2013.
	Handleiding Meesterproef Deeltijd 2012-2013, Onderzoek
	Handleiding Meesterproef Deeltijd 2012-2013 Innovatie.
	ASB Regelgeving beroepspraktijkvorming 2012-2013 voltijd.
	BPV-nota ASB 2012-2013, Deeltijd
	Taaksturing nota ASB 2012-2013 Deeltijd
	DT Jaar 1 Blokboek 3 en 4 Taaksturing
	DT Jaar 1 VK Taaksturing blok 1 t/m 4
	DT Jaar 2 Blokboek 5 t/m 8

	VT BPV 2 Blokboek stage en project
	VT BPV 3 Studiehandleiding MWD 1213
	DT SLB-BPV-D-310 1213
	DT SLB-BPV-D-410 1213
	Overzicht contacten werkveld ASB MWD
	Ter inzage op 1 en 2 oktober 2013
	Overzicht bronnen Kritische reflectie MWD
	Inleidende paragrafen
1	ASB, Businessplan 2013
2	ASB, Organisatieplan 2008-2009.
3	ASB, Businessplan 2011
4	Notitie Organisatiestructuur ASB 8 november 2011
	Standaard 1
5	Opleidingskader ASB 2011-2012, versie januari 2011
6	Aangescherpte kaders Onderwijsvernieuwing ASB, versie 12 september 2012
7	Opleidingskader ASB 2012-2015, versie 11 6 juni 2013
8	Opleidingsprofiel Brede bachelor Social Work, versie 6 mei 2006
9	Vakmanschap met bezieling, 10 juni 2013
10	Sectoraal Adviescollege Sociaal Agogisch Onderwijs, Sociaal Agogisch Sectoraal Overleg: Vele takken, één stam, november 2008.
11	Landelijk Opleidingsoverleg MWD, Herkenbaar en Toekomstgericht 2.0, Landelijk opleidingsprofiel voor de HBO bacheloropleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening, oktober 2009.
12	Landelijk Uitstroomprofiel Jeugdzorgwerker, juni 2010
13	Niveautaxonomie Operationeel, Brede bachelor Social Work 2005
14	Niveauwerkwoorden voor het onderwijs, 10 november 2005
15	ASB toetsbeleid, 28 maart 2011
16	Internationaliseringsbeleid Academies voor Sociale Studies Avans Hogeschool, 10 januari 2012
17	Towards the social worker as a global professional and a global citizen. Startnotitie internationalisering ASB 2010-2014, september 2010
18	Verslagen Overleg WAR MWD, januari 2012, april 2012, juni 2012, januari 2013
19	WAR binnen ASB, 31 augustus 2007
20	Beginselverklaring MWD, 15 april 2013
	Standaard 2
21	ASB Leerplanschema, 11 januari 2012
22	Leerplanschema MWD, conceptversie 13, januari 2013
23	Beoordelingscriteria blokboeken, 10 april 2012
24	MWD Breda Competentiematrix (staand curriculum), april 2013
25	MWD Breda BoKS Staand Curriculum, versie april 2013.
26	MWD Breda Beleidsnota supplement Jeugdzorgwerker, versie juni 2013
27	Besluit Internationalisering nieuw curriculum, 4 april 2012

28	Notitie BoK, 17 december 2012
29	ASB - Onderzoekslijn, 27 maart 2012
30	De reflectielijn bij ASB, 26 september 2012
31	Notitie Taalbeleid 2012-2013 ASB, 6 mei 2013
32	Onderzoekslijn in BPV voltijd, september 2010
33	Onderzoekslijn in BPV deeltijd, versie mei 2012
34	Nederlandse Studentenenquête 2012
35	Keuzegids HBO Voltijd 2012
36	HBO monitor 2012 ASB
37	Didactisch Concept en werkvormen, resultaten ASB-studiedag 13 januari 2010
38	ASB Onderwijsvernieuwing, Kaderdocument taaksturing en werken met projecten, 13 februari 2012
39	Taaksturing ASB, Leren van en in de praktijk als aankomend professional, versie 29 mei 2013
40	ASB Regelgeving beroepspraktijkvorming 2012-2013 voltijd.
41	BPV-nota ASB 2012-2013, Deeltijd
42	Taaksturing nota ASB 2012-2013 Deeltijd
43	Notitie Mentoraat, 18 augustus 2011
44	Diverse studiehandleidingen Studieloopbaanbegeleiding.
45	OER 2012-2013
46	Adviesrapport Didactiek, visie en onderwijsinhoud MBO-leerroute, 14 december 2012
47	Personeelsplan ASB, Inzet en kracht, 2007-2010, maart 2007
48	Inzet en Roosterdocument 2013-2014, versie februari 2013
49	ASB, Businessplan 2012
50	ASB Onderwijsvernieuwing en de werkgroep Didactiek, 8 maart 2013
51	Investors in People, najaar 2010
52	SKB, Meting Aantrekkelijk Werkgever 2012
53	Protocol studeren met een functiebeperking, november 2009
54	Handicap en Studie, Beleidsplan 2010-2013, december 2009
	Standaard 3
55	Toetsbeleid ASB, 2011-2012, 28 maart 2011 vervangt Toetsbeleid ASB, 2005-2006.
56	Toetsbeleid ASB, 2005-2006.
57	Toetsplan ASB 2012-2013, 1 oktober 2012
58	CvB, Beleid Examencommissies, 26 mei 2011.
59	Studiehandleiding Afstudeerproject ASB, 2012-2013.
60	Studiehandleiding Meesterproef ASB, 2012-2013.
61	Handleiding Meesterproef Deeltijd 2012-2013, Onderzoek of Innovatie.
	Overige documenten ter inzage
	Toetscommissie: Toegang digitale Blackboardomgeving toetsen en beoordelen, waarop: Nota toetsbeleid - Activiteitenplan - Procedure Toetskwaliteitscyclus - screeningsformulier - gescreende toetsen
	Toetscommissie: op papier Voorbeelden gescreende toetsen en screeningsformat

	Kwaliteitszorg: Vernieuwde cyclus onderwijsevaluatie - Format onderwijsevaluatie - Format Blokrapportage
	NSE en HBO monitor trends MWD
	Nieuwsbrieven 2013 (aan ASB-collega's)
	Opleidingscommissie: gegevens - jaarverslag
	Examencommissie 2012-2013: dossieroverzicht - overzicht geslaagden - BSA - fraudezaken - notulen
	Onderwijscommissie / Projectgroep Onderwijsvernieuwing: notulen - notamap waaronder beleidsnotities en besluiten
	Compleet onderwijsmateriaal nieuwe curriculum: blokboeken - blokevaluaties, waaronder gegevens studentenevaluaties en analyses- toetsmateriaal
	Compleet onderwijsmateriaal staand curriculum: studiehandleidingen - programma evaluaties, waaronder studentenevaluaties en analyses - toetsmateriaal
	Format Functioneringsgesprek en POP
	Curriculumoverzicht uit OER 2013-2014 VT en DT
	Toegang Iportal Avans en digitale leeromgeving Blackboard (organisatorische en curriculuminformatie)
	Rapport Instellingstoets Kwaliteitszorg Avans

Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

Hieronder een overzicht van de studenten van wie het panel de afstudeerwerken heeft bestudeerd. Conform de regels van de NVAO zijn alleen de studentnummers opgenomen.

Voltijd

2008062
2008066
2012737
2015378
2015437
2016327
2016667
2016698
2018987
2019822
2019912
2023499
2025267
2025595
2027531
2028148
2033814
2033970
2034274
2039203
2039373
2044370

Deeltijd

2017125
2021240
2022279
2032375
2032869
2033152
2035038

Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid

Netherlands Quality Agency



Verklaring van volledigheid en correctheid van de informatie

Betreffende de visitatie van de opleiding:

014A2013.14 MWD Breda

Instelling: AVANS Hogeschool.

Visitatiedatum: 2-10-2013

Ondergetekende: *H. DE WERD*

vertegenwoordigend het management van de genoemde opleiding,

in de functie van: *... DIRECTEUR ASB*

verklaart hierbij dat alle informatie ten behoeve van de visitatie van de genoemde opleiding in volledigheid en correctheid ter beschikking wordt gesteld, waaronder informatie over alternatieve afstudeerroutes die momenteel en/of gedurende de afgelopen 6 jaar (hebben) bestaan, zodat het visitatiepanel tot een op juiste feiten gebaseerde oordeelsvorming kan komen.

Handtekening:

Datum: *17-9-2013*